

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónapra 2 korona.
VIDÉKEN:
 Egy évre 38 korona.
 Egy hónapra 2 k. 40 f.
HIRDETÉSEK:
 8-husabos petit sor egyszer 20 fill.
 minden következőnél 16 fillér.
 Nyitólár sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 267.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1901.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Vasárnap, augusztus 25.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Tíz év.**
- A nők magasabb kiképzése.** Irta: Schmiéd J. dr.
- Miért megy Krieghammer?**
- Az erők szétforgácsolása.** Irta: Katona Béla.
- Egyről-másról.** Irta: Vay Sándor gróf.
- Játék a halállal.**
- Szelle újabb zongorái.**
- A szép asszony bosszúja.**
- A főhadnagy mehet.**
- Összeomlott négyemeletes ház.**
- Megölte a beteg feleségét.**
- A kisasszony kóróban.**
- Gyermekai miatt a halálba.**
- A dal-verseny után.**
- Tárca: A becsületsértő csók.** Irta: Zima T.
- Csarnok: A kaland.** Irta: Pekár Gyula.

Tíz év.

Arad, augusztus 24.

Mióta a közutakról és a vámokról alkotott törvény életbe lépett, tíz esztendő telt el. Rövid idő egy decennium arra, hogy lerakassanak azok az alapok, a mikből a hozzáértő szem az egészre következtethet.

A nagy munka: Magyarország uthálózatának kiépítése. Jelentőségében elsőrangú szükséglet. Olyan, mint akár az iskoláztatás, olyan, akár a mindennapi kenyér. Minden nép, mely a kulturának, a jólétnek, a hatalomnak bizonyos fokára emelkedett, legelső föladatának ismerte uthálózatának kiépítését.

Kétségen kívül, ez elsősorban is az

állam biztonságának érdekében történt. Az ország katonai védelme megkövetelte, hogy minden s legkivált a fenyegetett pontokra a haderő gyorsan eljuthasson szűkség esetén. Ámde már a rómaiak nemcsak a castrumokhoz, hanem bányákhoz, az erdőkhoz és szántóföldekhez is szabásu, hogy ezzel az új szóval éljünk: szolid kivitelű uthálózatot építettek.

A nyerstermények könnyű szállítása emeli a termelőhely értékét. Biztosítja a termékek értékesítését. Ezzel a közgazdaság minden ágára egyaránt hatalmas befolyást gyakorol.

A magyarországi utak kiépítése az összes kulturállamok között a legnehezebben indult meg. Szinte elképzelhetlen, hogy századok előtt miképen tudtak virágzó kereskedelmet fűntartani egyes hazai városok Konstantinápolytól Velencéig és Lipsceig olyan uttalan-utakon, a milyenek az Alföldön, vagy még a némileg jobb viszonyok közt levő Erdélyben is voltak. Igazi hadi utakat, kereskedelmi vonalakat a Kárpátok övezte földön a rómaiak óta senki sem épített. A belforgalom lebonyolítására, egyes városoknak egymásközi közlekedésére épültek ugyan utak, de be kell ismernünk, hogy nagyon is kezdetleges hozzáértéssel.

Ezeknek a javítása, átépítése, az újabb mérnöki tudás által kijelölt áthelyezése nálunk a tizenkilencedik század derekán vette kezdetét. Az abszolút uralom egyik legterhesebb, de legüdvösebb intézkedése

volt, hogy a megyéket és városokat rászorította az elhanyagolt utak jókarbahozására és kiépítésére. Az alkotmányos éra az új állami élet alapköveinek lerakásával volt elfoglalva, nem fordított hát megkivántató figyelmet a közlekedési vonalak fejlesztésére.

Mig vasuthálózatunk kiépítése serényen haladt előre s tiszteletreméltó sikerrel versenyezett fejlődésében a közép-európai vasutakkal, addig kiválóképpen a helyi- és helyközi forgalom lebonyolítására hivatott utak építésében nagy hátramarádást konstatálhatunk.

Ezen a rendkívül érzett, szembetűnő hiányon kívánt segíteni törvényhozásunk az 1890. évi I. t.-c.-kel, mely az egyes törvényhatóságok hatáskörébe utalta s szigorú kötelességévé tette a törvényhatósági uthálózatok tervezését, kiépítését és jókarban tartását.

Országsgzerte el is készült a megyék uthálózatának térképe. Megállapították az utadót és meghatározták, hogy az ebből befolyó jövedelemből melyik utra mennyit lehet fordítani. Hozzáfogtak a munkához s a lefolyt tíz év alatt serény kezekkel sokat és határozottan nagyot végeztek.

A kereskedelmi miniszter által kiadott évi jelentések adataiból látjuk, hogy mily óriási összegek fordítottak évről-évre közutak építésére. Az állam és az autonóm hatóság egyaránt messzemenő áldozatkészséget tanúsítottak közlekedési vonalaink kiépítésére. Sok millióra megy az

TÁRCA.

A becsületsértő csók.

Irta: Zima Tibor.

Valamelyik fővárosi újság törvénykezési rovatában olvastam a minap, hogy egy kisasszony, akit anakelotte szerelmi viszony fűzött össze egy fiatalemberrel, az utóbbit becsületsértésért jelentette fel a büntető járásbírósnál azért, mert az őt megcsókolta. Gondolom, hogy a kisasszony és a fiatalember összeveszettek egymással, talán menyasszonyvölégény is voltak s hogy ez a modern gondolkodású hölgy a bírósági feljelentést a bosszuzállás egy nemének tekintette, helyesebben: eszelte ki.

A mi fiatalemberünk avval védekezett, hogy már előbb, többször és súlyosabb beszámítás alá eső csókokat is adott a panaszos hölgynek, mint épen azt, amelyik a feljelentés tárgyát képezi. Ha tehát az 1-124. számig terjedő csókokat büntetlenül elkövethette, büntetőjogi felelősség alá nem vonható a Nro: 125. csókért, különösen ha tekintetbe vesszük azt a körülményt, hogy a panaszt tevő kisasszony a csókok közül nem egyet viszonozott is.

Nem von le ezen irás érdekességéből semmit sem az, ha előre megmondom, hogy a bíróság felmentette a fiatalembert. — Az ab-

szolváló ítélet indokolását körülbelül ilyennek képzelem:

Habár az a körülmény, hogy a vádlott előzőleg is elkövette panaszos nővel szemben a terhére rótt cselekményt, nem képez mentő okot, mert hiszen a becsületsértés vétsége magánvádra üldözendő s így az teljesen a felperes nő elhatározásától függ, hogy a csókok közül melyiket törje, kívánja, vagy viszonozza, — mindazonáltal a vádlottat fel kellett menteni, mivel maga a csók nem megbecstelenítő és a férfiak sohasem azért csókolják meg a nekik tetsző nőket, hogy ily módon azokat közmegvetésnek tegyék ki. Világos tehát, hogy a vádlottnak nem volt becsületsértő szándéka, szándék nélkül pedig vétséget elkövetni nem lehet és így marasztaló ítélet hozatalához nem volt elég alap.

A törvény paragrafusai szerint becsületsértés vétségét követi el az, aki más ellen meggyalázó kifejezést használ, vagy meggyalázó cselekményt követ el, ami által az illetőt közmegvetésnek teszi ki. A törvény nem disztinívál s külön paragrafusa ennél fogva nem lehet a csók által elkövetett becsületsértés fogalmára. Az ítélet tehát bírói felfogáson, szabad mérlegelésen alapszik. Még pedig egyetlen egy bírónak ítélkező-képességén és tudásán. Innen van, hogy ez az ítélet ép így lehetett volna marasztaló is s az esetben az én ifjú barátomnak őt, vagy tiz-, vagy nem tudom én hány nehéz forintokat kellett volna lefizetnie,

a vád tárgyává tett csókért, ha csak — szívemben még ezek után ideális érzelmekkel — nem akart volna egy-két napot feláldozni az életéből az ügyesség fogháza számára és a néhai ideálja kedvéért.

Ez a felmentő ítélet azonban így is marasztaló, így is elég marasztaló. Tudniillik a nem hétköznapi érzékenységu becsületében megsértett kisasszonyra nézve, akit egyszerűség kedvéért nevezzük itt Iksz-nek.

Hát kedves Iksz kisasszony én az ön érényeit igen nagyra becsülöm és végtelenül sajnálom, hogy nem született férfinak. Akkor legálább provokálhatta volna azt a vakmerő fiatal embert, aki önt merészelt megcsókolni s a ki-nek csókjait ön — mert a dolog így áll — viszonozta. Már tudniillik hogy csókkal viszonozta, aminthogy ez illet is önhöz, mint olyan lányhoz, aki a fiatalemberét szereti. Felteszem ugyanis, hogy szerette, mert másképp miért viszonozta volna a csókjait.

Én azonban — tisztesség ne essék szólni — meg nem csókolnám önt a világ minden kincséért sem, sőt még akkor sem, ha olyan szép lenne, mint a mesebeli Argirus királyfi Tündér Ilonája. Többet mondok: oda nem tartanám az arcomat az ön csókos szája elé, még akkor sem, ha tudnám, hogy ez az ön csókja az, amelyik a menyei üdvösséget biztosítja számomra. Nem én, kedves Iksz kisasszony. Nem pedig egyszerűen azért, mert ön elkövette azt a meggondolatlanságot, hogy a

Az Aradi Közlöny újévtől kezdve minden előfizetőjét bebiztosította baleset ellen. És pedig halál esetére 3000 koronára, rokkantság esetére szintén 3000 koronára.

az összeg, melyet tíz év alatt befektettek, de dusan is kamatozik.

A földbirtok értéke országszerte emelkedett. A nyerstermények nemcsak piacot kaptak, a hol könnyen értékesíthetők, hanem a messzebbre szállítás megkönnyítésével nem lévén a helyi piacra utalva, értékben, eladási árban növekedtek is.

Van azonban az utak kiépítésének egy ága, a melyben nem tapasztaljuk azt a haladást, amelyet óhajtunk és várunk. A határbeli utakat értjük, a melyek az egyes dűlőkbe, az egyes parcellákhoz vezetnek, a melyek a falvakat s azok határait összekötik. Mezőgazdaságunknak végtelen kára van abban, hogy ezeknek az utaknak a kiépítésére nem fordítanak kellő gondot.

Az érdekelt földtulajdonosok, a birtokosok és a községek szinte fáznak attól a gondolattól, hogy a temérdek rovat mellett még ezeknek a vonaloknak a kiépítésével, jókarban tartásával is terheli magukat. Pedig jól tudják, hogy minden fillér, a melyet a határbeli utak kiépítésére fordítanak, a földjük értékét forintokkal növeli. Hanem kevés a fillér, senki sem szívesen adja ki, az bizonyos.

A helyi közigazgatás feladata oda hatni, hogy az állam testének ezek a hátszalvékony erecskéi megnyitassanak a fő erek táplálására, mert ezek nélkül az állami és törvényhatósági uthálózat csonka, tökéletlen és hiányos lesz mindörökké.

(*)

A nők magasabb kiképzése.

Irta: Schmiegel János dr.

Arad, augusztus 24.

Senki sem tagadhatja meg, hogy első sorban a tudomány az, a mely az emberiséget és ezzel édes mindnyájunkat egyenként kiemelt a régi korszakok sötét és alacsony élet- és világfelfogásából és ez által lehetővé tette, hogy a mai tökéletesebb társadalmi együttlétet közös erővel megteremthessük.

Ezt a munkát megindította első sorban az a tudomány, a mely az elvek bölcséleti mély-

ségeig tudott hatolni; megerősítette és terjesztette az a tudomány, vagy inkább ügyesség, a mely gyakorlati alkalmazásaiban bizonyította és egyre bizonyítja az előbbi tapasztalati tényeken alapuló, józan elveinek igazságát.

A ki csak némileg gondolkodik ma már és csak némileg tud becsületesen érezni a közérdek iránt, az bizonyára belátja azt is, hogy a tudomány és az ezt alkotó ismeretek nem képezhetik egyesek, vagy osztályok kiváltságait; hanem kell, hogy ezek az általános emberiségnek előbb-utóbb közkincsévé váljanak.

A tudomány és az ezt alkotó ismeretek széles rétegekben való terjesztése alatt természetesen nem érthetjük a mindentudást és ezzel a felületességet, a porhintést, hanem igenis a fokozatos, az alapos és az egyén korához, neméhez és tehetségeihez mért közművelődést, a mi egyet jelent a közönséges mindennapi túlnemények, a közönséges társadalmi és egyéni tettek felszeg megítélésének, a babonának és beteges vallási rajongásnak általános kiirtásával.

Ki merné állítani, hogy a hagyományos, józan magyar karakter erre nem volna képes.

Maga a magyar történelem cáfolná meg százszorosán az ily alaptalan állítást.

A tudomány az, a mely az erkölcsi tökélyesbülés útját is megnyitja előttünk; mert ha társadalmunk — sajnos — még ma is felmutatja a visszaéléseknek, az erkölcsi tökéletlenségnek és álcázott erkölcsi sülyedésnek szomorú jelenségeit, ezeket bizonyára nem a tudománynak felszentelt csarnokaiban, hanem a tudatlanság szennyves piacán fogjuk megtalálni.

És ez az a körülmény, a mely nemcsak indokoltá teszi, hanem egyenesen megköveteli, hogy a nőt — „a teremtés koronáját“, a jövő nemzedékek gondozóját — minél szélesebb körben kiemeljük az ő, mondhatni, nagyon is általános kiskorúságából és a bonyolult társadalmi tények fekvő erkölcsbirájává avassuk.

Ezt pedig csak alapos ismeretek közlésével érthetjük el.

Az igazi tudomány ugyanis a milyen fennkölt, ép olyan zerény és az erény minden attributumával föl van ruházva. Olyan az, mint a jóra való, becsületes mesterember, a ki alko-

tásainak ideális tökéletességével, nem pedig üres piaci lármával igyekszik azoknak kelen-dőséget szerezni.

Gyáva férfi az, a ki igazán művelt nő kritikájának nem meri magát alávetni, és igen-igen vastag tévedésben leledzenek mindazok, a kik azt hiszik, hogy az igazán művelt és nevelt nő mellett általában nem érhetnék el azt a mély, állandó és tökéletes boldogságot, a melyet a kevésbé művelt, vagy pláne műveletlen tudna nekik nyújtani.

A tények összesége ezen téves felfogás ellen bizonyít, mert azok a ritka kivételek, a melyek rendszerint más mellékes körülményekben lelik magyarázatukat, szintén a szabály mellett szólanak.

A társadalom összes vágyai, törekvései a nőben összpontosulnak.

Tökéletlen, felületes és ezzel szeszélyes vágyak a nőben — eltekintve a beteges állapottól — rendszerint ennek műveletlenségéből származnak.

Tökéletes társadalmi együttlétet csakis tökéletes nők alkothatnak meg. Hiábavaló e részben egyes kiváló férfiak munkája, mert ha jótörést szenved ez a műveletlen, vagy felületes műveltségű női szeszély ezerkaru szirtjén.

A ki azt hiszi, hogy a művelt nő szeszélyesebb, az az ő következtetéseit a tökéletlen férfitársadalom által szeszélyes életre mintegy reakényszerített néhány ugorkafára felkapott primadonnáról vette és számításán kívül hagyta az igazán művelt nők nagy tömegét, a mely nem egy-két, de száz, meg ezer példát nyújtana az ellenkező következtetések megalkotására.

Igazán művelt ember — ha mindjárt nő is — nem lehet meggondolatlan, nem lehet határozatlan és így nem lehet szeszélyes sem, eltekintve természetesen egyes beteges állapotoktól.

Megengedem, hogy a művelt embert és így a művelt nőt is egyes kérdésekben nehezebb kapacitálni, mint a műveletlent; a meny nyiben ezekről a kérdésekről a művelt ember határozottabb meggyőződést alkotott magának, mint a műveletlen; de viszont a csak kissé bonyolult kérdésekben — pedig az élet többnyire nagyon is bonyolult kérdésekből áll —

gavallérja egyik csókját bűnügyi feljelentéssel viszonzta. Ugy képelem, hogy kegyed bizonyosan megharagudhatott egyszer arra a nyomorult fickóra, akinek csókjait — és megborzadt mikor visszagondolt erre — ön képes volt valaha viszonzni, csókkal viszonzni! A leveleit bizonyára visszaküldte neki és elkészült magában arra a beszédre is, melyet kérelmekkel ridegséggel fog fejéhez csapni annak a nyomorultnak, akit ön „édesem“ helyett most egyszerűen és hidegen „uram“-nak fog szólítani.

A nyomorult „uram“ azonban nem került az ön szemé elé s bosszuját nem tölthette ki rajta. Dehát nem azért visel szoknyát tizen-nyolc-husz év óta — így gondolta magában — hogy bosszút állani ne tudna egy fiatalemberen. És kiválasztott a csókok közül egyet, bizonyára azt, amelyik legrosszabbul esett:

— Ez jó lesz mumusnak, menjünk fiskálishez és a bíróság elé vele. Majd megmutatom én erre, — majd megmutatom én arra . . .

A többi ismerjük. A puska nem sült el, vagy ami még rosszabb: visszafelé sült el. Ugy-e nem jól esett látni annak a gazfickónak kárörvendő arcát? Képelem, hogy lesütötte a szemét, mikor a bíró felolvasta az ítéletet ő felségének, a királynak nevében. Borzasztó helyzete lehetett. De miért nem felebbezett, kedves Iksz kisasszony, az isten szent szerelmére, miért nem felebbezett? Hátha a felsőbb ítélőszék bírái öregebb emberek, akik a szerelmi csókot már csak hírből ismerik? És talán ridegebbek, szárazabbak, mint az a bizonyára nőlen járásbíró, aki az ön ügyében ítélkezett.

Látja kedves nagysád, ha véletlenül én lettem volna az a fiatalember, akit ön — isten ments — megcsókolt, én nem nyugodtam volna meg abban az ítéletben, amely olyan letörhetetlen bályegényomott az ön csókok ajkaira. És én lettem volna az, aki odáig forcirozom a dolgot, amíg ön nem igazságos, hanem legalább kedvező ítéletet nyer. Bizonyos vagyok azonban abban is, hogy az én Iksz kisasszonyom azt felelné erre:

— Engem nem a kedvező ítélet, hanem az igazságnak felderítése vezetett.

Csókolom a kezeit, ezt én is tudom. (Az istenért, nehogy engem is feljentsen valahogy ezért a papiro-ra tett kézcsókért.) Csakhogy éppen abban van a kegyed alaposan kiérdemelt büntetése, hogy vélt igazságot soha, legfeljebb olyan olyan ítéletet nyerhetett volna, amely elvezeti önt nemtelen céljához s az ön lépre ment fiatal emberét néhány forint büntetés-pénztől megfosztja. Tudniillik én az egész nő nem iránti tiszteltből, de nem önnek, mint feljelentő nőnek kedvéért a bíróság előtt elismertem volna azt, hogy a csókomat olyan szándékkal nyomtam a kegyed arcára, hogy avval egyenesen a közmegevetésnek — jogi szempontokra érve ezt a jogi definíciót — tegyem ki. Mert higgye el, hogy engem is bántott volna az az ítélet anynyira, mint kegyedet bántotta.

Lám ebben az esetben ön kedvező ítéletet nyert volna, mert ilyen vallomás után feltétlenül rám huzott volna a bíróság vagy tiz korona büntetést, de az igazság még sem lett volna az ön részén. De nem is lehetett az emberi törvények szerint sem, már pedig ennél

az esetnél ez a szempont sokkal fontosabb, mint az, amelyet a törvény írott betűi diktálnak.

Ennyi vád után kötelességem egy-két védő szót is felhozni az ön mentségére, bár az a védő beszéd bizony alig állhat egy-két szónál többől. Kezdem avval, hogy a kegyed eljárásáért másra is hárul az árnyék, nem egyedül arra, aki a feljelentést elkövette. Tudniillik arra a társadalmi osztályra, amely ilyen gondolkozás módját az egyedek nevelése által nyeri és tartja fenn. Innen vannak az életnek ama bizonyos tragédiái, amelyek borzasztó módon vannak, és még sem lehet róluk irni még csak egy félig-meddig érthető cölzást sem.

Ez a nevelés szül a nők között elképzelhetetlen szenvedéseket, lemondást, balhítet és keségsbeesést, amelyekről igen jó volna sokat és okosat irni, hogy ha már azokon nem lehet segíteni akik ebbe mások hibája folytán beleestek, legalább a többi embert lehetne figyelmeztetni, hogy óvakodják. Kiváltképen a nőket, ezek között is elsősorban a mamákat leányaik jövő életére nézve, akiknek az egész életük sorsa, boldogsága oly csekély dolgokhoz van kötve. Sokszor csak egy pillanathoz. Ertem azt a nevelési módot, amely a leányok előtt mindent titkol és mindent eltitkol s amely még a salakot is tiszta gyémántnak tünteti elő, mi-helyt a serdült leány jelen van ott, ahol a salakról folyik a szó. Ez a vakság rendszere, mely akkor szokta bosszuját kitölteni, mikor a kisasszony — esetleg a mama tudtán kívül, vagy annak hallgatolagos beleegyezésével — olyan helyzetbe jut, mint amilyenbe Iksz kis-

az érvek megértetése és meghallgattatása a kevésbé művelt, vagy éppen műveletlennel szemben teljesen ki van zárva.

Az igazi és alapos művelődés fáklyáját a nő szeme elől elzárni annyi, mint az egymáshoz szokott két szemünk közül az egyiket bekötni, hogy a másik magára hagyatva, a saját erejének talán egy tizedrészét se legyen képes igazán kifejteni.

Lehet, hogy a nőben több, mélyebb és tartalmasabb az érzelem, míg a férfiban az elvont gondolkodás; azonban az újabb lélektan világosan kimutatja, hogy gondolkodás elemei és ebben azé is, a mit abstrakciónak nevezünk kivált azokban a tudományokban, a melyeket *humanioráknak* nevezünk, *de a művészetben és szépirodalomban* is, nem egyebek, mint idealizált, vagy ha tetszik, elvont érzelmek.

A női érzelmek mélysége tehát egyenesen praedestinálja a nőt az *u. n. humanistikus studiumokra*. Ezekhez tartozik azonban nagyrészt a bölcséletnek mindenféle fajtája és különösen a metaphysika, a természet- és vallásbölcsélet.

Megengedem, hogy a nő a természet- és vallásbölcséleti felfogásban nem fog sem Kant, sem Hegel sokszor bizony ad absurdum vitt abstrakcióihoz eljutni, de ennek azt a részét, a mely tényleges érzelmek idealizálását tartalmazza, ép oly mélyen, talán még mélyebben fogja átérzeni, mint bármelyik férfi; a menyegyzésben igazi megértésről, teljes evidenciáról a metaphysikában ugy sem lehet szó.

A mi pedig azt a szorgos adatgyűjtést illeti, a melylyel ugy a természeti, mint egyéb tudományok terén egyes férfiak nem annyira kiváló tehetségeik, mint inkább kiváló szorgalmuk és lelkiismeretességük révén szép nevet tudtak maguknak szerezni: no erre a nő az egészséges szervei, finom ujjai és különösen kifogyhatatlan türelme révén sokkal inkább képesítve van bármelyikünknel.

Marad tehát a természet törvényeinek tisztán realis képzetekből alkotott abstrakciója, a mely — megengedjük, s nő normalis szellemi erején felül emelkedhetik.

De valljuk meg őszintén, hány Galilei, vagy hány Newton terem meg közöttünk férfiak között is. Bizony kevés.

asszony került, tudniillik mikor ökövetkezik a csókok korszaka.

Ha a lányokat az életnek nevelnék olyan világosságot gyújtva nekik, mint amilyenben a fiuknak van részük, akkor bizonyára kegyed sem lett volna kedves Iksz kisasszony áldozata ennek a csók-panamának.

Nehogy azt higgye azonban, hogy ezek szerint ön áldozata ennek a nevelési rendszernek és az ilyen társadalmi felfogásnak. Nem, vagy legalább is nem egészen. Szerencsétlenség az emberi lelkeknek, hogy a maguk nagy belső összeütközéseit magához illő módon sohasem képes a *mások*, hanem csakis a *magá* vélt igazságai szerint megoldani. Ön is ebben a hibában szenved kedves hölgyem. S ezért nem érdemes ön a csókra. Ameljről mi, tiszta emberek nyilván tudjuk, hogy sem bűn, sem feljelentés tárgyául fel nem használható. A becsületsértés jellegétől pedig éppen olyan távol van, mint ön az igazi, szerelmi csók fogalmától.

Sőt többet mondok: ha kegyed viszonzta a csókokat s utóbb a bíróság elé vitte azokat, akkor nem a fiatal ember, akit ön feljelentett, de sőt nem is a csók volt a becsületsértő, hanem ön, kedves Iksz kisasszony, ön követte el a becsületsértés és rágalmozás véttségét. Hanem az egy bizonyára kár, hogy az ítélet immár jogerős s hogy ön már meg sem felelhet.

Mi iszonyu kíváncsiak lettünk volna a folytatására.

A nő szelieme tehát korántsem született arra a kiskorúságra, a melyre őt oly általánosan kárhoztatni szokták; kedélye pedig oly mélységek fölött rendelkezik, a melyekkel mi férfiak aligha dicsekedhetünk.

Láttuk azonban, hogy a legtöbb tudománynak (az *u. n. humanioráknak*) ugyszólván, egyedüli segédforrása az érzelmi obstrukció. Ezeket a tudományokat tehát a legmélyebb és legintenzívebb érzelmeken alapuló női szellem elől elzárni meg éppen halálos véték volna.

Örömmel üdvözöljük tehát ez alkalomból Arad szab. kir. város közönségét, a midőn a nő magasabb kiképzése felé az első lépcsőfokot lerakja és felsőbb leányiskolájának megalapításával a női kedély és szellem jogait nemcsak elismeri, hanem annak érvényesítéséhez a kellő áldozatok meghozatala alól sem vonja ki magát.

Miért megy Krieghammer?

(A hadügyminiszter lemondásának okai.)

Arad, augusztus 24.

Bécsben, a Hofburg termeiben sok szó esett a nyár elején egy őszfűrtü érdemes generálisról:

— *Kobernek igaza van!* — ez volt az alaphangja a beszélgetéseknek, amelyet kékkabátos, aransarkantyus fő-főkatona folytatott halk szóval, suttogással.

Egy másik vén generális nevét is szárnyra vette az udvari mende-monda. Nem az udvari dámáknak selyemruhák suhogásába vegyülő pletykája, hanem a másik s az sokkal veszélyesebb. A hol a legfőbb hadur színe elé járuló aranygalléros vén katonák, akiknek mellén sok érem és kereszt regél Magentáról, Custozzáról, találkoztak, sűrűn emlegették Krieghammer nevét is:

— *Megsértette a bajtársait!* — ezt emlegették a hatalmas tábornagyokról.

Es akadt köztük egy lelkes, öreg katona, aki véletlenül nemcsak régi generális, hanem nagy befolyású főherceg is. Bement a királyhoz, akihez a közeli rokonság és a kor előjogán szólhatott. Magáévé tette egy csomó vén katonának, régi háborúk köszvényét sanyló elkeseredett bajtársnak panaszát. Elmondta, hogy Krieghammer báró a nyugdíjazott katonatiszteketséget megsértette s nekik elégtételt nem adott. A bajtársiasságnak ilyen példáját hadügyminiszternek nem szabad adnia.

Udvari körökből akkoriban kiszivárgott a hír, hogy „Krieghammer megy“, a Kober-ügy legfelsőbb körökben megrendítette a pozícióját. A hírt felkapták, politikai tőkét kovácsoltak belőle. Így természetesen elaltatták az ügyet. Bolla létét is az hosszabbította meg egy félévvel, hogy a lemondása hírével zajt csaptak. Kober-Krieghammer-ügyet tehát egyelőre félretették.

A *N. P. Journal* most — mint már röviden említettük — azt írja, hogy a legutóbbi ischli tanácskozások tárgyát többek között *Krieghammer báró hadügyminiszter lemondása* is képezte, kinek utódjául *Walsdstätten* bárót, a hadsereg gyalogsági felügyelőjét emlegetik.

Ehhez a hírhez két budapesti lap szól hozzá. Az egyik úgy tudja, hogy Krieghammer lemondásának személyi mozzanatok és a következő okok állanak a háttérben: A magyar kormány most nem hajlandó a hadügyi kormányzatnak azt a követelését realizálni, hogy az ország északi határán egy sztratégiai vasut épüljön, melynek költségei nagymérvű áldozatokat igényelnének Magyarország részéről. Krieghammer pedig tárcáját köti a követelésé-

hez s ezért lemond. A másik lap politikai okokat emleget.

Ha Krieghammer lemondása a közel jövőben bekövetkezik, nincs ahhoz köze se politikának, se bármiféle pártnak vagy vasutnak. Valószínű, hogy a nagy érdemű, régi katonának módjában lesz, ha lemond, azt a számára legalkalmasabb indoklás igénybevételével tenni. De igen előkelő katonai forrásból közlik, hogy Krieghammer báró közös hadügyminiszter állása kizárólag a „Kober-ügy“ fejleményei folytán rendült meg. Az ügy akkor került igazában a nyilvánosság elé, amikor Krieghammer bárót emiatt az osztrák delegációban meginterpellálták. Az ügy részleteit annak idején ismertettük. Krieghammer báró közös hadügyminiszter tudvalevőleg bizalmas tiszti parancsot adott ki, amelyben a tiszteket felszólította, hogy a nyugdíjazott tisztek Bécsben székelő egyesületétől tartsák magukat távol.

A hadügyminiszter rendelete megokolásául rámutatott arra, hogy az egyesület a politikába keveredik, a hadsereg tisztjeinek pedig a politikától teljesen távol kell állaniok. Krieghammer ugyanakkor azt is megjegyezte, hogy tartózkodik a kérdés részletesebb feszegetésétől, mert *nem akarja a nyugdíjas tiszteket, akiket bajtársaknak tekint, vádolni.*

Ez a nyilatkozat a nyugdíjas tisztek közt újra nagy riadalmat idézett elő. Bécsben gyűlésre ültek össze s az egyesületük elnöke, *Kober* báró tábornagy, nyílt levélben szólította fel a hadügyminisztert, hogy mondja ki nyíltan, hogy mivel vádolhatná a nyugdíjas tiszteket. A választ Krieghammer az osztrák delegációban egy későbbi ülésben adta meg. Tiltakozott az ellen, mintha az egyesületet korlátozni akarná. — De az egyesület politikára adta magát s így ő kénytelen volt a tényleges állományu tiszteket attól távol tartani.

A válasz a hadsereg körében semmikép sem keltett megnyugvást. Sőt a vén generálisok világában még nagyobb forrongás kerekedett. Ekkor híre ment, hogy Krieghammer Kober tábornagy ellen tett nyilatkozata miatt *becsületügyi elhárast* indított. Ez a legdiszkrétebb természetű ügy lévén, természetesen a szolgálati titok leple alatt ment végbe. Csak annyi szivárgott ki, hogy az eljárást *Bothmer* báró lovassági tábornok, pótlóvezési felügyelő elnöklete mellett folytatták, Kober báró tábornagynak nem esett bántódása.

Az sem maradt titok, hogy Kober ügye iránt egy régi jóskarója, az uralkodóház egyik legtekintélyesebb tagja, maga is régi generális, legmagasabb helyen kedvező hangulatot teremtett: Krieghammer bárónak nagy befolyású tényezők azt is a rovására irták, hogy a hatalmasan megnövekedett hadmentességi díjalap s más hasonló céra szolgáló alapok dacára elhanyagolja a tiszti özvegyek és árvák nyugdíj-ügyét. Ezt is a bajtársiasság megsértésének tekintik. Mind olyan szempontok, amelyek hadseregünk ügyeinek az intézésénél döntő súlyal esnek latba. Így áll valójában Krieghammer báró ügye, amelyhez annyiféle kombinációt fűznek.

TÁVIRATOK.

A cári pár Franciaországban.

Páris, aug. 24. A mai minisztertanács után a következő hivatalos közleményt adták ki: Az orosz cárné, nem mint eddig jelentették, a compiegnei kastélyban fog találkozni az orosz cárral, hanem ugyanazzal a yachttal fog érkezni, mint a cár és Dunquerqueben fog partraszállni.

A közlemény azt mondja továbbá, hogy a cár nemesak a csapatszemlén lesz jelen, hanem kísérni fogja az utolsó két nap hadgyakorlatait és így a katonákat a rheimsi felvonulás előtt a táborban is fogja látni. Kijelentik, hogy az orosz cári párnál minden befolyást érvényesítenek, hogy rábírák arra, hogy egy napra Párisba jöjjön. *Loubet* elnök ma este Montélimarba utazott.

A *Figaro* azt kívánja, hogy az elnök az orosz cár látogatása örömeire *amnesztiát adjon a politikai elítélteknek*. A *Gaulois* szerint az elnök hajlandó az államtvényszék által elítélteknek kegyelmet adni.

A kínai ügyek.

Peking, aug. 24. Azt hiszik, hogy a békejegyzőkönyvnek a kínai meghatalmazottak által való aláírása csak néhány nappal késik és a halasztást az tette szükségessé, hogy az aláírás előtt rendeleteket kell kibocsátani, amelyekben kihirdetik a bűnös hivatalnokokra szabott büntetéseket és felfüggesztik bizonyos városokra nézve a vizsgákat.

A közép-amerikai zavar.

New-York, aug. 24. *Rio de Janeiro*-ból jelenti egy távirat: A tömeg tegnap este megtámadott néhány kormánypárti képviselőt, amint a kamara épületéből kijöttek. Az egyik képviselőt súlyosan megsebesítették. A rendőrség több embert letartóztatott. Ujabb vazargásoktól tartanak.

Egyről-másról.

(Régi Szent-István napok. — Bartakovich érsek. — A sasos ember. — Fürdővárad végén. — Eredménytelen hadjárat. — Az őszi szezon.)

As Aradi Közlöny száamár írta:
Vay Sándor gróf.

Budapest, augusztus 24.

Augusztusban nem lehetett panasz a kalendárium vörös betűi ellen. Volt ünnep quantum satis. Egyházi ünnep, király születésnapja, nemzeti ünnep, mindenféle ünnep egy szóval.

Szent István napja éveknek előtte különben sokkal jelentőségtelesebb volt, mint ma. A zóna-rendszer előtt mindenki akkor igyekezett a fővárosba, akkor vásárolták be a mi szükséges volt a házhoz és akkor járták sorra színházakat. Még a hatvanas években nem sokban válogathatott a jó vidék. A Nemzeti színház, meg a budai Molnár-féle arena, itt áldoztak a magyar muzsának. Hires Szent István-napi kasszadarab számba ment az *Ördög pilulái* később *Bem apó*. Eredeti magyar darab volt ez, az első 48-as darab, melyet a koronázás után adtak. Természetesen az 50-es években szó sem lehetett efféle hazafias darabokról.

Tulságos tüntetés számba ment Szent Istvánnapja 1860-ban. *Sczitovszky* János hercegprímás maga vezette a körmenetet s vallás különbség nélkül részt vett abban a testvér-főváros lakossága. Ugyancsak Szent Istvánnapján történt, hogy Egerben *Bartakovich* érsek tartotta a nagy ünnepi misét. Ünnep után megáldotta a templomból kivonuló tömeget, csak a katonaságot hagyta figyelmen kívül. Valaki ezért kérdést tett az érsekhez, mire *Bartakovich* így felelt:

— Majd ha az osztrák megadja a mit kérünk, akkor én is megáldom a katonákat.

Bartakovich-ről általában sok ilyen természetű bon-mot maradt fel. A hatvanas évek elején történt, hogy a magyar nemesség megtagadta az adózást. *Bartakovich* érsek, mint

nagy birtokos szintén nem fizette meg az adót, Meg is kapta az intést, de a sasos írást senki sem merte átadni. Eger ősz egyháznagyának. Egyik városi ember, valami Bohács nevű, nagy gutgesinnt hivatalnok végre fogta az írást és elvitte az érseki palotába. Haláláig neheztelt ezért a tettéért Bohácsra az érsek, úgy, hogy a nevét még ki sem merték mondani előtte.

Évek mulva történt, hogy a jelentkező kispapok listáját bemutatták az érseknek. Ingyenes és alapítványi helyekre való kijelöléseket mind személyesen szerette teljesíteni az érsek. Nem sok volt a jelentkező. *Bartakovich* kérdezte az igazgatót, nincs-e több. Az igazgató himezett-hámozott, végre is kirukkolt vele, hogy volna még egy, a néhai Bohács fia. Az érsek arcán ádáz káröröm villant fel s a különben angyali jóságú, galambszelid főpap egyszerűbe haragra lobbanna felkiáltott: a sasos ember fia! De már azt csak be kell venni, hadd vesszen ki még a magva is!

Szent István napján a Császár-fürdőben mindig tartottak bált. Ömlött ide akkor a vidék sok szép leánya s viradtig szólt a muzsika a téres *platanok* alatt.

Látványosságokban sem volt hiány. A Margitszigetre még akkor csolnokon kellett átjárni a nagy népnünpre, hires „Toldi Miklóssal” való versenybirkozásra. Rőfös vörös plakátok csábították a publikumot. És *Blondin* Szent István napkor kelt át egy szál kötélén a Dunán s a folyam közepén leülve a kötélre, egy pohár bort üritett a magyar nemzet egészségére.

Óriási murik estek a hajdani hirhedt *Neue Welt*-ben. Nem egy fiatal földbirtokosnak uszott el ott a buza ára, de még az arany óra is ott veszett, mert enyves ujjaikról híresek voltak annak a mulató helynek a szirénjei.

Ma már szürkébben folyik le Szent István napja s a zóna-rendszer mellett mindenki akkor megy a fővárosba, a mikor óhajt. Tüntetésre pedig nincs többé szükség. Szent István napja ma már csak azt jelenti, hogy utána már lehet *fashionable* embernek is mutatkozni Budapesten.

A fürdőkben lanyhul a az évad és mindenki ásitva ébred annak a tudatára, hogy felette unatkozik. Előkerülnek az emeletes kofferek és kezdődik a pakolás hazafelé. A milyen lázasan vágyódott el mindenki a városból, a mennyire szökött mindenki a magas házsorok közül, annyira óhajtozik ma már mindenki hazá. Az esték hosszabbak, hívős szellő suhan át a fenyvesek között s a fürdők terasszán mindennap kisebb és kisebb lesz a társaság. Néha már partnert sem találnak a tarokhoz, alsóshoz, a kisasszonyok meg álmosan csupa megszokásból mennek még be a társalgó terembe. Fölzendül a *Mein Eelend*, meg az angol couplet, de már nincs aki hallgassa. A tenniszező, kivasalt fehér flanel nadrágos urak elszélednek a szélrózsa minden irányában.

Legbusabbak a mamák. A structollak züláltan reszketnek a meghervadt kalapok körül s a selyemruhák bus suhogással rakatnak egymásra. Ez a hadjárat ismét eredménytelennek bizonyult. Mit fog mondani otthon az atyus, hogy a birtokra fölvelt újabb kölcsön ismét holt befektetés lett.

Táncos akadt elég. — de kérő egy sem. Hja, ma nagyon jól megnézik a C. lapot az ifju óriások is csak biztosra indulnak. Talán e sem lehet itélni őket. Az élet nehéz, az intelligens osztály igénye egyre növekszik s ha egyiknek sincs vagyona, a legnagyobb szerelem elröpül és pokollá lesz a menyországnak álmodott együtt lét.

Nagy élénkséget hoznak Budapestre a nyári löversenyek. Feljön ilyenkor az arisztokrácia is és már lehet látni a kifogástalan szabott angol kabátokat.

A kőszínházak is megnyílnak s érdekes vendég jön Budapestre, Réjane asszony, a ki művészi körutját erre veszi s innen megy keletre.

Irodalmi és művészeti ujdonságok is egyre sürűbben jelennek meg. Érdekes zenei ujdonság-számba mennek Kéry Gyula legújabb dalai. A fiatal szerző, kinek több gyönyörű nótája, mint „Minek is van szerelem a világon”, meg a „Tul a Dunán Baranyában . . .” stb. országos hirre tettek szert, ezzel a füzettel csak növelte babérjait.

Az iskolák is megkezdődnek, jönnek a diákok, diákkisasszonyok s a nagy általános lustálkodás után megkezdődik ismét a munka.

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: A bánya rém, színmű. Este: San-Toy, operette. Fedák Sári vendégfelléptével.
Hétfő: Szünet.
Kedd: Kisasszony feleségem, operette. Fedák Sári vendégfelléptével.
Szerda: Bibliás asszony, operette. Fedák Sári vendégfelléptével.
Csütörtök: Model, operette. Békésy Ferenc búcsúja.
Péntek: Szünet.
Szombat: Ocska brigadéros, bohózat.

Fedák Sári vendégfellépése.

— A baba. —

Fedák Sári új csillag az operette divák között. Jellemző reá és művészetére nézve, hogy aránylag nagyon rövid idő alatt futotta be azt a pályát, mely a művészet teljes elismeréséhez vezetett. Alig tűnt fel a színpadon, már hangzatos lett a neve és ott ragyogott azok sorában kik a színpad dicsőségét annak teljességében élvezik.

Mi csak hiréből ösmertük művészetét és nem csoda, hogy felemelt helyárak dacára is nagy közönség gyűlt a színházba, hogy szemtől-szembe lássa, miben rejlik művészetének titka.

A *Baba* operettben untig volt része a közönségnek; ösmeri annak minden egyes dallamát, táncát és azért volt annál érdekesebb a művésznő fellépése, mert minden jelenetét összehasonlítás útján volt képes mérlegelni és így a művésznő tehetségét különösen méltányolni.

De mi ne lépünk az összehasonlítás terére, hisz ez méltánytalan volna azokkal szemben, kik a Babát nálunk adták, — elégedjünk meg azzal, hogy volt alkalmunk meggyőződni, hogy miben áll az igazi művészet az ily szerep eljátszásánál.

Fedák Sári művészetének titka az, hogy nem keresi mindenáron a közönség tapsát, nem hívja ki mindenek erejével a lelkesedést, hanem azt diskkrét művészetének közvetlen erejére bizza. Mozdulatában nem megy a végletekig, hanem finoman jellemez; táncában nem csap át a bajaderek idegizgató keringésébe, és nem mutat rejtett bájakat a francia kankantündérek szemérmelenségével és nem tekinti öltözékét oly fátyolnak, melyet fel kell levenni a jóízű rovására.

Ezt csodáltuk *Fedák Sári* mai első vendég-szereplésénél és azért zugott fel percekig a taps minden nagyobb jelenése után. Ehez a művészi tulajdonsághoz gyönyörű alak, erősen kifejlődött egyéni báj, és elegancia párosul. Énektudása magas intelligenciára vall és őt a francia iskolába tartozónak mutatja, mely jobban tudja a válaszfalat emelni az opera és az operett között.

Fedák Sári teljes diadalt aratott ma a mi közönségünk előtt. A közönség hangulatán meglátszott, hogy nem úgy, mint rendszeren, mondva csinált lelkesedés, hanem az igaz művészet közvetlen hatása alatt áll.

A környezetből kiváltak *Mányai Aranka* (Lancelot), ki korrekt énekével, *Tolnayné* (Hilariusné) ki kitűnő humorával, és *Arbóssy* (Maximin atya) ki szép baritonjával szolgált rá az elismerésre. *Carolus*.

* Fedák Sári vendégfellépte. A népszínház bájos primadonnája holnap, vasárnap este *San-Toy* címszerepét játssza. A vendégművész nő a kedvelt kínai daljátékokban több új betétszámot fog énekelni és táncolni. Fedák Sári fellépteiről oly nagy az érdeklődés, hogy a holnapi előadásra már ma valósággal ostromolták a színházi pénztárt a jegyekért. *San-Toy* különben ismert kiosztásban kerül színre.

* Keglevich intendáns megy. Az egyik fővárosi estilap holnapi számában közli, hogy értesülése szerint *Keglevich István* gróf intendáns ez év októberében állásától megváltik s az intendánság intézménye ekkor végkép meg is szűnik.

* Egy igazgató zavarban. Győrből jelntik, hogy a belügyminiszter táviratilag megtiltotta *Dobó* színtársulatának, hogy a győrszigeti nyári színházban továbbra is előadásokat tartson. *Dobónak* augusztus 15-ikéig volt előadási engedélye, mely engedélyt a győrszigeti főszolgabíró két héttel meghosszabította. Ezt a meghosszabítást a belügyminiszter nem hagyta jóvá és megtiltotta az előadások tartását. *Dobó* igazgató ma reggel összehívta társulata tagjait és kijelentette, hogy teljesen pénz nélkül állván, az igazgatásról lemond s a társulatot feloszlatja. A társulat most az alispánhoz fordult, hogy az elutazás költségeinek megszerzésére legalább három előadásra eszközöljön ki engedélyt. Az alispán táviratozott a belügyminisztériumba, de onnan az engedély még nem érkezett meg.

Az erők szétforgácsolása.

(Kereskedők szervezkedése.)

Arad, augusztus 24

Válságos gazdasági viszonyainknak rendkívül jellemző bizonyága, hogy társadalmunk minden kereső rétege „mozog” és szervezkedik. Ebben leginkább az a figyelemre méltó, hogy az egyes osztályok nem egyetemesen, hanem az osztályokat alkotó érdekcsoportok szerint, külön-külön igyekeznek tömörülni. A mi vall ez a jelenség, hogy a nyomasztó állapotok visszahatása féltékenységet támasztott még az egyazon osztálybeliek szűkebb érdekkörei között is, s ezek inkább remélnek sikert a szorosan vett szakegyesülestől, mint valamely általános osztályérdekre fektetett szervezettől.

E felfogás helyességét élesen látjuk megvilágítva a kereskedők tervbe vett — de úgy látszik mindinkább ködbe vesző — országos szervezésénél. A miskolci kongresszuson még óriási lelkesedéssel szónokoltak, határoztak, s végül mindenféle bizottságot ki is küldtek, melynek az lett volna a feladata, hogy az országos szervezetet előkészítse, szilárd alapokra fektesse és végül megteremtse.

Ime elmúlt egy év a kongresszus lefolyása óta, s az elfogadott határozati javaslatok nyugszanak békében, ellenben a kereskedők egyes csoportjai külön-külön szervezetet igyekeznek teremteni. Egyes vidékek külön szervezkednek egyelőre ugyan még határozott színezet nélkül, de már például a vaskereskedők, s az üveg-

és porcellánkereskedők szorosan vett szakegyesületet alakítanak maguknak.

A jelenségek arra vallanak, hogy a kereskedő-osztály egysége megbomlott, s az általános nagy érdekek istápolása és megvédelmezése helyett, ez idő szerint inkább a napi-mondhatnám a detail-kérdések, sérelmek és bajok előtérbe állítása képezi az érdekeltek főgondját. Hát ezt a törekvést semmiképen sem lehet helyeselni.

A gazdasági irányzatokat nem egyes érdekcsoportok hangos lamentációja, hanem az általános osztályérdekek fegyelmelmezettsége és hatalmi tulsulya szabja meg. Szép szó az az u. n. harmonia, vagyis az, melyet az egyes gazdasági osztályok közti érdekellentétek leküzdésére prédikálnak, ám tessék harmoniáról beszélni ott, a hol a nemzet egyik osztálya, a többi — tehát ugyancsak államfenntartó — osztályllyal szemben, teszem a gönci levelet mérte produkálni.

Hja, merészeltette. Bizik erejében és fegyelmelzett összetartásában, melylyel szemben sem az iparosok, sem a kereskedők hasonló szervezetet nem képesek ütközőül odaállítani, hogy jogosulatlan előnyömlésüket megakadályozza.

Ez a végzetes hiba azokat a férfiakat terheli legelső-sorban, a kik évek hosszú sora óta a magyar kereskedők vezéreiként igyekeztek szerepelni s akikben hazai kereskedő-osztály természetszerűleg bizott is.

Ma már odáig jutottunk, hogy alig lehet reménység ezen hatalmas osztály egyetemes szervezésére s ennél fogva óriási érdekeinek megfelelő és minden irányban kielégítő védelmére.

Kétségkívül csinos elmélet, hogy végre is arra való a kormány, hogy a nemzet egyes osztályainak érdekeit összeegyeztesse, s a netaláni jogosulatlan követeléseket a nemzet anyagi boldogulásának és előrehaladásának feltételéhez mérve módosítsa. Hanem sajnos, ez csupán elmélet, mert a mindenkor kormányok mégis csak a politika ingadozó talajában gyökeresnek, s az természetes, hogy ott igyekezzenek támaszt keresni, a hol szilárdabb alapot találnak.

Beszéljünk nyíltan. Az agráriusok politikailag is szervezve vannak, míg az iparosok és kereskedők a legcsekélyebb expanzióra is képtelenek. Az agráriusok gazdasági követeléseikből politikai hitvallást csináltak, s ezeknek kormányképeséget is igyekeznek szerezni; ezzel szemben a kereskedő- és iparos-osztály kellő szervezet hiányában még gazdasági követeléseivel sincsen tisztában, semhogy élesen elhatárolt politikai törekvései lennének.

Az országos Iparegyesület kétségen felül szépen fejlődött az utóbbi időben, s mind jelentősebb szerepet tölt be gazdasági életünkben; hatalmi sulya mégsem emelkedik annyira, hogy döntő befolyása lehetne a gazdasági irányzatok összhangba hozatalára, de — a jelek legalább arra vallanak — csupán azért, mert a vele vérszerint is rokon kereskedő-osztály teljes jességgel szervezetlen. Ez a körülmény az iparososztály egyoldalú állásfoglalásra kényszeríti, a mi természetesen a közös, az egyetemes osztályérdek csönkaságát, tehát képviselőinek gyöngülését eredményezi.

Ilyen körülmények közt lehetetlen volt észrevétel nélkül hagynunk a magyar kereskedő-osztály szétszakadozását, s azt a sajnálatos körülményt, hogy egy várva-várt egyetemes érdekképviselő, a folyton fokozódó bizalmatlanság folytán, lassan-lassan apró töredékekre forgácsolódik szét.

Katona Béla.

Játék a halállal.

(Garnault doktor hőstette.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 24.

Megirtuk, hogy *Garnault* doktor, francia orvos levelet írt *Koch*, meg *Waldeyer* tanároknak, a melyben felajánlotta életét a tudomány-nak. Kijelentette, hogy önként aláveti magát a kísérletnek, a melyre annak eldöntése vár: igaz-e *Koch* tanárnak elmélete, hogy a tén tuberkulotikus bacilussa az emberre át nem vihető.

A két német professzor mindmáig nem válaszolt *Garnault* levelére, annál nagyobb zajt keltett azonban a nem mindennapi vállalkozás a sajtóban. *Garnault*-nak bőven volt része kételkedő, gunyos és rosszakaratu megjegyzésekben, a melyek egyrészt reklámvadászattal, másrészt ravasz számíttással és egyebekkel vádolták.

Mindezekre a vádakra megfelel most *Garnault* doktor nyílt levelében, melyet a *Temps*-hoz intéz. Ezt írja benne:

— Teljes egy hete, hogy megirtam leveleimet *Koch* és *Waldeyer* tanároknak és választ nem kaptam reájuk. Az évnek ebben a szakaszában számos körülmény magyarázhatja ezt a hallgatást s nekünk nincsen jogunk reá, hogy a priori itéletet mondjunk a hallgatás okairól. Minthogy azonban a várakozásnak határideje, a melyet magam elé tűztem, lejárt, azt hiszem, legjobb lesz, ha közvetlen érintkezésbe lépek *Koch* tanárral. Egymás megértésére semmi sem alkalmasabb ennél. Azt gondolom, az olyan tapasztalatból táplálkozó embereknel, mint mi, nem lehet szó szuggesztívó utján való fertőzéstől; hiszen negyven esztendeje foglalkozom a tudóvész bacilusaival és sohasem ártottak meg eddig.

A beoltásról van szó, a melyet *Koch* tanár rögtön elvégezhet rajtam, ha úgy tetszik neki. Ugy gondolom, hogy a beoltásnak elsőbben a bőrön kell történnie, elkerülve az ereket, hogy az általános fertőzés eshetőségei lehetőleg csökkenessenek. Ha az eredmény azután pozitív lesz, *Koch* tévedése bebizonyul s akkor azután az orvosi tudomány minden eszközt felhasználom, hogy megkísértem a gyógyulást. Ha azonban negatív volna a beoltás eredménye, a *Koch* megállapította idő múltán vérembe oltatják be a bacillust.

Meg kell jegyezni, hogy *Koch* tanárnak kell vezetnie az összes kísérleteket és csak ha megtagadná ezt, venném át magam a vezetést, nálamnál illetékesebb férfiak támogatásával. Magától értődik azonban, hogy beoltásom egyáltalán nem függ attól, elfogadj-e *Koch* tanár ajánlatomat, vagy nem. Kijelentem, hogy a beoltás meglesz, mihelyt közel jövőm fenntartása biztosítva leszen.

Ezt csak azért hangsúlyozom, mert néhány orvosi szaklap többé-kevésbe burkoltan azzal vádol, hogy ajánlatomat csupán azért tettem meg, mert bizonyos voltam *Koch* tanár tagadó válaszában. Ha *Koch* tanár elvállalja a dolog intézését, úgy ő fog gondoskodni a beoltandó nyirokról, a melynek egy részét Berlinben oltja belém és egyidejűleg több borjuba.

Mindentől eltekintve, az volna a legjobb, ha a kísérlet mihamarabb megtörténnék Berlinben. Ha meg nem tudnánk állapotodni egymással (a mi részemről nem valószínű), a beoltást másutt végeztetem. Párisban aligha, mert *Nocard* (a párisi tuberkulotikus laboratórium igazgatója) határozottan kijelentette a minapiban, hogy nem engedi meg. Kitűnő semleges terület volna London (a levélíró itt a francia-

német antagonizmusra céloz) a hol a vita kezdetét vette.

Azt mondták nekem, hogy az angolok, a kik józan észszel a legszükségesebbre korlátozták az állati élveboncolás kegyetlenségét, nagyon szórászállhatóságok, a kísérletezés minden kérdése tekintetében. Nos hát, ha itt is visszautasítással találkozom, az amerikaiakhoz fordulok, a kik nagyobb tisztelettel vannak az egyéni akarat iránt. Remélem, nem lesznek kénytelen, mindenesetre ahhoz értő orvosok jelenlétében, magam oltani be magamat, a mi végre menedésem volna, ha mindenfelől visszautasításra akadnék.

A kísérletet, a melynek elviselésére vállalkozom, nem csupán az orvosi-társadalmi probléma megoldása tekintetében itélem jónak és hasznosnak, hanem, mert egyrészt feltámaszt, másrészt megoldani segít, ha mindjárt csak részben is, bizonyos számú etikai, vagy szociális problémát, bármi történjék is: akár Kochhal, akár nélküle végére járok elhatározásomnak.

El voltam határozva, hogy, a míg személyesen nem érintkeztem Kochhal, hallgatok. Némely orvosnak és bizonyos orvosi lapoknak irántam tanusított, nem éppen jóakaró és gyanúsító viselkedése azonban arra kényszerített, hogy kilépjek hallgatásomból. Jól meggondolva a dolgot, azt hiszem, jobb is így. A kérdés, a mi engem illet, tisztán és határozottan körül van írva a jelen és a jövő számára.

TANÜGY.

Iskolai értesítések.

Arad szabad királyi város összes községi polgári fiu-, polgári leány-, elemi fiu- és leányiskolák osztályaiban, valamint a női ipariskolában a rendes tanulói szabályszerű felvételét az 1901—1902-ik iskolai évre az iskolaszék határozata alapján a folyó évi szeptember hó 2., 3. és 4-ik napjain az illető iskolákban eszközli; ugyanazon napok délutánjain pedig a felvételi és javító, valamint a magánvizsgálatokat tartják meg.

Az egész évi tandíj az elemi fiu- és leányiskolák I—VI-ik osztályaiban a helybeliekért 12 korona, a vidékiekért 24 korona, a polgári fiu- és leányiskola összes osztályaiban a helybeliekért 24 korona, a vidékiekért 48 korona, mely összegeknek fele a beiratáskor, a másik fele pedig az iskolai év második szakában, február hó első napjaiban fizetendő. A női ipariskolában a tandíj havonként 6 korona, mely minden hónap 15-éig lefizetendő.

A polgári leányiskolában a francia nyelvi oktatásért az évi tandíj külön 12 korona, a melyet az abban résztvenni kívánó növendékek félévenként 6 koronával tartoznak megfizetni.

A tandíjon kívül fizetendő nyugdíj hozzájárulási díj címen 30 fillér, továbbá az elemi iskolákban könyv- és szertár-díj címen 40 fillér, értesítő-díjban 60 fillér. A polgári iskolákban könyvtár-díj 1 korona, értesítő-díj 1 korona.

Azon helybeli szegénysorsu szülők, a kik gyermekeik, vagy gyámoltjaik részére tandíjmérséklést, vagy elengedést nyerni óhajtanak, felhivatnak, hogy ennek elnyerése végett folyó évi augusztus hó 26-tól szeptember hó 1-éig bezárólag a belvárosi kapitányi hivatalnál, a Poltura-, Ségá- és Gájkülvárosokban lakók pedig a gáji alkapitányi hivatalnál jelentkezzenek.

Végül a t. szülők figyelme felhivatik még arra, hogy az aradvárosi női ipariskolában (Haszszinger-utca, leányiskolai-épület) a kézimunkából privát tanfolyamot tartanak, melyen a polgári leányi-kola osztályaiba járó leány növendékek minden szerdán és szombaton, az elemi leányiskolák növendékei pedig csütörtök délután 1 korona havidíj lefizetése mellett résztvehetnek s ott kellő oktatásban részesülhetnek. Aradon, 1901. évi augusztus hó 14-én. *Salac Gyula* kir. tanácsos, iskolaszéki elnök.

Az aradi *isz. hitközség* elemi fiu- és leányiskolájában az 1901—1902. tanévre a beiratások folyó évi szeptember hó 1., 2. és 3-ik napján délelőtt 9—12 óráig eszközöltetnek az illető iskolahelyiségekben. Magán- és javítóvizsgálatok ugyanakkor tartatnak. Az előadások szeptember hó 4-én veszik kezdetüket. A beiratáshoz minden gyermek személyesen szülői, vagy gyámja kíséretében tartozik megjelenni. Az I. osztályba csak oly tanulók vétetnek fel, a kik életük 6-ik évét már betöltötték, miről a szülők esetleg az anyakönyvi bizonylatot is bemutatni tartoznak. A tandíj, mely félévenként előre egyenlő részletekben fizetendő, ugy a helybeliek, mint a vidékiek részére az I. és II. osztályban évi 16 korona, a III. és IV. osztályban évi 20 korona és ezenfelül 60 fillér könyvtári és 30 fillér az országos tanítói nyugdíj-alaphoz asatolandó díjból áll; az évi tandíj első fele a beiratáskor, második fele 1902. évi február hó első nyolc napjában szolgáltatandó be a hitközség pénztárába. Tandíjmentességet igénylő szülők, vagy gyámok tartoznak ebbeli kérelmüket augusztus hó 26. és 27-ik napjain a hitközség jegyzői hivatalában előterjeszteni. Későbbben jelentkezők tandíjmentességre semmi körülmények között igényt nem tarthatnak. *Steinhardt Mór dr.*, iskolabizottsági-elnök.

(—) Az aradi felsőbb leányiskolára vonatkozólag tegnap hozott közleményünkre helyreigazításul közöljük, hogy a vallás és közoktatásügyi miniszter az alakítandó intézettől a nyilvánossági jogot nem tagadta meg, hanem egyelőre függőben tartotta, sőt határozottan megjelölt méltányos feltételek mellett azt kilátásba helyezte. Ezek között szerepel főképen az intézet növendékeinek létszáma, mely főleg attól függ, mely mértékben érdeklődik városunk és megyénk társadalmá ezen kulturintézmény iránt. Részletesebbet az iskoláról az igazgatóság lapunkban közölt hirdetése mond.

(—) Magánvizsgálatok. *Simon Karolin* igazgató közli, hogy az aradi polgári leányiskolában a magánvizsgálatokat szeptember hó 1-én tartják meg.

(—) Gondnoksági kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter az új-szt.-annai állami polgári iskola gondnokságának elnökéül *Szilbereisz Simon* földbirtokost, tagokul pedig *Kishalmay Ferenc* ügyvédet, dr. *Popovics János* körorvost, dr. *Stern Rezső* orvost, *Jeles György* postamestert, *Zimmermann Antal* kereskedőt, *Demkó Károly* iparost, *Gantner Vilmos* földbirtokost és *Oszter János* községi bírót nevezte ki.

(—) Magánvizsgálat az új-szent-annai állami polgári fiuiskolában szeptember hó 2-án és 3-án lesz. A beiratások 2-ától 6-áig lesznek, a felvételi és javító vizsgálatok 6-án tartatnak meg.

A főhadnagy mehet.

(Becsületbírósi ítélet.)

Arad, augusztus 24

Az ezredes kétfelé fészült pofaszakálával, komor, szigorú arcot vágott. A homlokát összeroncolta, az otthon vasalt kézelőjét kihuzogatta, egyáltalán roppant ünnepélyes volt. Hogyne, ő most elnök s a vezetése alatt összegyűlt tisztikar e percben becsületbíróssá alakult át. Ők most ítélni fognak egy pajtásuk fölött, akivel még az este együtt mulattak. A mindig komoly kapitány föltette a monokliját:

— Kemerad, — mondta németül, mert az eset Metzben történt, — 'ne verfluchte Jeschichte! Was?

A második kapitány fontoskodva hümmögött; a száraz, sovány őrnagy arcán egy csöpp káröröm is látszott. Most csöngetés hangzik, kezdetét veszi az ülés. Az arcok még szigorubbakra nyulnak s a cimborájuk, akit elővezetnek, krétafehér sápadtságu.

— Főhadnagy ur — szolt hozzá az elnök hideg udvariassággal, — ön ellen súlyos a vád. Ön nem verekedett meg egy bajtársával, aki önt megütötte. Ön megbocsájtott. Mit tud védelmére felhozni?

— El fogom mondani az esetet. — A hangja egy kicsit remegett, de aztán ahogy beszélt, mind bátrabbá lett.

— Szolgálat után voltunk, este. A kövér kis hadnagy eljött a lakásomra, azt mondta, hogy ő most nagyon boldogtalan a Káte miatt: a Káte nem akarja meghallgatni.

— Maradjunk együtt, mondta.

— Jó, — feleltem.

Beszégettünk; próbáltam őt vigasztalni. Ő csak hallgatott és nem szolt semmit. Belebámult az ablakba és egyszer csak azt kérdezte:

— Mért homályosult el az üveg?

Ránéztem, hát sirt. Mikor meglátta, hogy észreveszem, nagyon elszégyelte magát, fölkapta az asztalról sipkáját, fölcapta fejére, füttyüreszni kezdett és azt mondta:

— Menjünk inni! Ma még jókedvű akarok lenni!

Mondtam neki:

— Feküdj le, bolond! Nem érdemes, hogy emészd magad! A Káte csak tréfál.

Nem akart hajlani a szép szóra, — hát isten neki, nem olyan nagy eset, — elmentünk a moselparti kiskocsmába. A fiu rendelt, erősen ivott. Félóra mulva már hangosan énekelt. Még két pohár, — und da war er total fertig! Duhajkodni kezdett, egy pár füveget a falhoz csapott és a civilek már nagyon néztek. Rösteltem a dolgot, gondoltam, talán átmennék a külsőszobába. A kis kövér nem akart, erre átnyaláboltam és bevitettem. Itt egészen megvadult, rugdalódzott az ölemben és aztán, — aztán megütött.

— Részeg vagy, mint a malac! — szoltam rá és lefektettem a padra. — Aztán haza mentem. Másnap még ágyban voltam, miker fölver a legényem. Jelenti, hogy itt van a hadnagy ur és sürgősen beszélni akar velem.

— Bocsásd be!

A fiu bejött és az ajtóban szemlesütve megállt.

— Kialudtad már a mámorodat? — kérdeztem.

Arra elkezdett sirni és kért, hogy bocsássak meg neki. Nem akart megütni, becsületszavára mondta, hogy nem tudta, mit csinál! Részeg volt, ne haragudjam! Bocsássak meg, mert ha tovább is neheztelek, megöli magát!

— Látod fiam — szoltam rá — milyen bajokat csinálsz! Hát ugy-e, nem fogsz többé okoskodni a Káte miatt? Igérd meg, hogy nem iszol többet! Sohase!

— Igérem!

— Becsületszavadra?

— Szavamra!

— Na hát akkor szervusz!

Erre aztán a nyakamba borult és össze-csókolt. Hogy milyen jó fiu vagyok, hogy mennyire szeret! Kívánjak tőle bármit, megteszi! Lehozza nekem a csillagokat az égről.

Eddig van, tisztelt becsületbírósság és hogy szórol-szóra igazat beszéltem, esküszöm a kard-bojtomra!

A kapitánynak csillogott a monoklija, a másik fontoskodva hümmögött, a többiek moccanni sem mertek. Az ezredes krárogva kezdte a szót:

— 'Ne verfluchte Jeschichte!

Aztán a bíróság tanácskozni kezdett, de mindjárt az elején egyek voltak abban, hogy az egyik tisztnek kettőjük közül, vagy a hadnagynak, vagy a főhadnagynak, távozni kell a hadsereg kötelékéből. Einer muss aus der Armee gestossen werden! — még rövid ideig tárgyaltak és mikor véglegesen megállapodtak, kihirdették az ítéletet:

— A főhadnagy méltatlan arra, hogy a császárt szolgálja. Megsértette a „Standes-ehre“-t. Elveszik a kardját, mennie kell!

A főhadnagy egy kicsit megtántorodott; ám vele senkisére törődött már. Az ezredes fölállt, kihuzta a kézelőjét és utána elindultak a többiek is, valamennyien. A hadnagy is, aki megütötte a főhadnagyot. Egy szót se szolt, csak egy kicsit megvetőleg fölbigygyesztette az ajkát!

Szelle újabb zongorái.

(Zongorák a sofronyai állomáson.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 24

Szelle különös kedvelője lehet a zongorának. Megmutatta ezt már azzal, hogy éjnek idején titokban Uj-Aradra szállított három kedvenc zongoráját, hogy azokat vasuton továbbítsa.

A zongorák iránt táplált szimpátiája azonban még tovább ragadta Szellét és nejét: Fischer Margitot.

Ma egy hordár jelentette Kertész Miksa csódtömeggondnoknak, hogy Szelle házához az alsó-molnár utcából zongorát szállítottak. Azonkívül a rendőrséghez is érkezett feljelentés, hogy Sofronyán a vasuti állomáson két idegen kocsit találtak, melynek mindegyikén egy-egy zongora volt.

Senkisémet tudta, hogy miképen kerültek oda a zongorák. A rendőrség megindította a nyomozást és kiderült, hogy a két zongora Fischer Margit tulajdona, aki azokat Schreyer Harry-tól, az aradi zenekonzervatórium volt igazgatójától harácsolta el egy árverés alkalmával, nem a legkorrektebb módon.

Minthogy a zongorák nem a Szelle, hanem Fischer Margit tulajdonát képezik, Kertész dr. nem tesz lépéseket azok lefoglalása iránt. Kertész csak azt az egy zongorát keresi, mely a csódtömegben le van foglalva és mely ama bizonyos éjszakán nyomtalanul eltűnt.

Szelle most már csomagolja butorait. Erősen eltökélte, hogy végkép itt hagyja Aradot és csak Kertész perfeljegyzési kérvényének elintézését várja.

Török Dénes bírósági végrehajtó, amint említettük, kitűzte már az árverést. Az erről szóló árverési hirdetés így szól:

Árverési hirdetés.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. törvényszék mint csódbíróságnak 19651/100. sz. csódnitő végzése folytán felvett csódléltár 242—438. tételei alatt vb. Szelle József aradi lakos csódtömegéhez leltározott különféle ingókra az aradi kir. törvényszék mint csódbíróságnak 7555/901. sz. végzésével az árverés elrendeltetett és hogy az összesen 16198 koronára becsült butorok, könyvszekrény, tűzmentes pénzszekrények, zongorák, szőnyegek, eredeti olajfestmények, szépirodalmi és tudományos magyar és német könyvek s egyébektől álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Ezen árverésnek Aradon Petőfi-utca 8. sz. Farkas-féle ház udvarán és folytatólag Templom-utca 7. sz. és végül Boros Béni-tér 4. sz. házban leendő megtartására 1901. évi szeptember hó 11. és szükség esetén a következő napjainak d. e. 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbit ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cikk 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizendő.

Kelt Aradon, 1901. augusztus hó 21-ik napján.

Török Dénes,
bírósági végrehajtó.

Említettük, hogy Balla Frigyes aradi festőművész a Szelle butorai között feltalált „Krisztus a kútnál“ tárgyú képét Tizian ecsetjének tulajdonítja. Egy Aradon tartózkodó műértő most szintén megnézte a képet és azt a véleményt nyilvánította, hogy a kép tényleg a reneszánsz idejéből való, de harmadragu festőművész ecsetjéről származik.

Mindenesetre két vélemény van, s így a valóság kiderítve nincs. Legjobb volna, ha a képet Budapestre küldenék, végleges ítélet hozatal végett.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Jubiláló elnökök. A „Kossuth Lajos“ betegsegélyző és temetkezési egyesület, vasárnap, augusztus hó 25-én saját helyiségében (Szt.-Pál-utca 7. sz., I. em.) Klein Ignác elnök, és Fekete Jakab alelnök tíz évi hivatali működésének alkalmából diszgyűlést tart. Ugyancsak vasárnap este 8 órakor a Gömör-féle vendéglő külön termében társasvacsora lesz, melyen egy teríték ára 2 korona.

(*) Az aradi székely-asztaltársaság f. évi szeptember hó 1-én délután fél 4 órakor tartja a Vadember helyiségében évi rendes közgyűlést, melyre a rendes és pártoló tagok figyelmét felhívja az elnökség. Targysorozat: 1. Titkári jelentés. 2. Pénztárnok és ellenőrök jelentése, felmentvények megadása. 3. Tisztviselők és választmányi tagok választása. 4. Indítványok.

A szép asszony boszúja.

(Még napernyőszött gavallér.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 24.

Szép asszonyok panasztak nekem, hogy nincsennek megelégedve az ujsággal, mert nem elég „szerelmes“. S mert az ujság nem kedveskedik nekik pikáns történetekkel, nem tudósít holdvilágsápadt eseményekről, a göndör fürtű, sárgacipős fiatalemberről, a limonádé vérű s titokban citrommal, krétával táplálkozó szenvedő színű kisasszonyról, kiknek megcsalt, megtört szívérol olvasni érzelmes, szerelmes regét, felséges foglalkozás. Hát még a tüzesvérű asszonyokról, az erősen érzéki urakról, valami vérhevitő házasságtörési esetkét.

Hát épp ez a baj, hogy ennek az élvezetnek a hiányát érzik és panaszzolják, a szép asszonyok. Ez a férgő a mi magyar társadalmi életünknek. Ez az ingovány az, honnét ama lidérciangok előlobognak, melyek a léhaság, a könnyüvérség, a botlás süpedékeibe elcsalogatják a megbűdült, hisztériára hajlandó, betegséig modern női teremteseket.

Bizony az ujság ilyen mesékkel nem szívesen kedveskedik a nő-olvasóknak többféle okból. Első és legfőbb ok az, hogy az ilyen fajta eseményeket nem lehet leközelni anélkül, hogy valaki magára nézve sértőnek ne tekintse. Ilyen vidéki városban pedig borzasztó nehéz az ezerféle érdek között eligazodni. Másodszor igen mucsai a dolog, harmadszor pedig miután neveket úgy sem lehet megírni a dologot, lapfőtételnek és a valószínűtlenségnek látszatával bír.

Ha mégis ráfanyalodik a lap ilyen eseménynek megírására, úgy az annak tulajdontható, hogy a városban nagy kíváncsisággal tárgyalják az ilyen pikáns izű történeteket s hogy most az uborka-szezon korát éljük.

A közönség mindig bizonyos maliciával szokott szólni az uborka-szezonról. Pedig hát nem megvetendő dolog az. Például ha egy olyan férfiú, akiről más időben három-négy sorban emlékeznek meg az ujságok, az uborka-szezonban hal meg, mindjárt neves ember lesz belőle. Ilyenkor cikke meletatják a

lapok. Hát ebből a szempontból nem megvetendő az uborka-szezon.

Bz a történet azonban, hogy eleget tegyek az ön szép asszonyaimnak, pikáns és tanulságos.

A mult héten egy vidám, jobbára bohémiukból álló társaság ült egyik elsőrangú aradi kávéház terraszán. A nem-bohémekek közül egy fiatal magánhivatalnok elegáns fehér flanel ruhában, bur kalapban hanyagul hátra dőlve, ugyancsak szapult a közhivatalnok szépségéről városzerte híres feleségét.

— Az lehetetlen, — szolt közbe egy színész, a ki különben Arad közönségének kedvence, — az az asszony tisztességes, az nem volt a te lakásodon.

A bur kalapos magánhivatalnok gunyosan mosolygott.

A társaság több tagja megbotrankozott a kvalifikálatlanul pletykázó ur eljárása felett s azontul nem is beszéltek többé az asszonyról.

Tegnap délután, úgy két óra tájban kopogtat a magánhivatalnok lakásának ajtaján.

— Szabad!

A megrágalmazott szép asszony belépett a szobába, egyedül, kezében napernyővel. Arca sápadt volt, mindazonáltal megőrizte lelke nyugalma.

— Eljöttem önhöz, hogy igazat adjak rágalmazó szavainak, — szolt higgadtan az urinó, — eljöttem, hogy érdeme szerint megfizessek önnek. — Ezzel háromszor végigcsapott napernyőjével hitvány rágalmazóján.

A meglepett férfi szóhoz sem jutott, csak karjával igyekezett feltartani a napernyőcsapásokat s a mire az ámulatból magához tért, a báfor nő, aki maga állt helyt becsületéért, már eltávozott.

Az asszony férje jelenleg szabadságon van, nincs a városban, így mit sem tud neje hóstetteről. S valószínű, hogy folytatása is lesz a dolognak. Meglehet, hogy az asszony napernyője után a férj sétapalcájával is megismerkedik a pletykás gavallér.

Összeomlott

négyemeletes ház.

(Halál a romok alatt.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 24.

Élénk emlékezetünkben van még az a nagy katasztrófa, mely az idei tavasszal lent a Bácskában, Baján történt, hol egy régi emeletes ház összeomlott s egész családokat maga alá temetett. Egy nevelőnőt, két apró gyermeket, egy kereskedősegédet holtan huztak ki a romok alól, többen pedig súlyosan megsérültek. Ehhez egészen hasonlatos katasztrófa játszódott ma is Bukarestben. Itt egy négyemeletes ház dőlt össze s az áldozatok száma is több. Tudósítók a ritka szerencsétlenség részleteit a következőkben táviratozza meg:

A Calea Dudești 83-ik számú ház, a melyben 18 család, összesen több mint hetven ember lakott, az éjjel összeomlott.

A ház ócska, régi épület volt s a gerendázat tökéletesen el volt már korhadva, úgy, hogy a nagy terhet nem bírta ki.

Fél egy órakor éjjel történt a szerencsétlenség, a midőn a ház óriási robbajjal összedőlt. A szomszédok a nagy zajra fölébredtek. Rémes látvány tárult szemek elé. Az egész ház porfelhőbe volt burkolva s a romok alól rémes segélykiáltások hallatszottak. Egy fiatal ember éppen a ház előtt haladt a szerencsétlenség pillanatában s azon hiszemben, hogy valami robbanás történt, sietett a tűzoltóságot erről értesíteni.

A ház utcai falai sértetlenek maradtak s midőn a tűzoltók megérkeztek a negyedik emelet egyik ablakából egy férfi és egy nő esedeztek segélyért. A segélykérők Wazerman szabó és neje voltak, a kik különös véletlen

folytán az egyik gerendázaton, a melyik nem zuhant le, függve maradtak. A tűzoltók magas létrák segítségével lehozták őket.

De alig voltak lent, már is vissza akartak rohanni mert, *hét apró gyermekük* a romok között feküdt. A kis Sabin, Izidor, Berta, Fanni, Ernestin, Lilla, Zsófia. Azonkívül náluk aludt ez éjjel *Henigsberg* vendéglős két kis gyermeke és *Lemberg* Jakab pincér.

A többi lakó mind megmenekült, a csakhamar megérkezett mentők és tűzoltók pedig a romok közt maradt gyermekek megmentéséhez láttak.

A mentés sok nehézségbe ütközött. A falak és gerendák annyira összeváltak halmozódva, hogy a hozzáférhetőség a legnagyobb nehézséggel járt, azután meg félt volt, hogy a még álló falak is össze találnak dőlni.

A rokonok közül először Wasserman szabó két kis leányát, Lizát és Zsófiát huzzák ki. Ezek különös véletlen folytán teljesen sértetlenek voltak. Utánuk szétrepert koponyával Sabint vonszolták elő. Majd bátyja, Izidor szétromcsolt teste került ki. A kis Bertát épp lábánál fogva akarta egy tűzoltó kihuzni, de egy újabb omlás következtében az nem sikerült. Ernestint és Fánit sulyosan megsérülve huzzák ki. Ellenben Berta, Izidor és Salamon, nemkülönben a pincérnek már csak a holttestét sikerült megtalálni.

Lemberg Jakab pincér egy negyedórával a szerencsétlenség előtt érkezett haza s még le se feküdt, mikor a katasztrófa bekövetkezett.

Az összeomlott ház előtt sok ezer ember gyült rövid idő alatt össze. Szívet facsaró jelenetek játszódtak le, a midőn a kis holttesteket a romok alól kiszedték. A gyermekek szülei több ízben elájultak. A legnagyobb erőszakkal sem lehetett őket onnan eltávolítani.

A ház tulajdonosa, *Abramovici* Marcu az ijedségtől életveszélyes beteg lett.

HIREK.

Megölte a beteg feleségét.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 24.

Nagy felháborodással beszélnek az egész környéken arról a kegyetlen gyilkosságról, ami a biharmegyei *Nagy-Janka* községben történt. Egy minden érzés híján való ember megölte nagybeteg feleségét, mert a szerencsétlen asszony, akit heves görcsök kínoztak, nem kényszerítette el az estebédet.

Bazsa István gazda, aki izgága, garázda természete miatt valósággal rettegett alakja a falunak, ma egész nap a cséplésnél dolgozott, ahol erősen pálinkázott. Este tért haza pityókosan a házába, ahonnan akkor távozott el az orvos, aki *Bazsa* István halálosan beteg feleségét látogatta.

A gazda, amint az ajtón belépett, durván ráripakodott a szenvedő teremtesre:

— Adj vacsorát!

A szerencsétlen asszony fájdalmasan nyögött, alig tudott szólni s csak nagynehezen értettette meg az urával, hogy nem bírt fölkelni az ágyból.

— Nagyon rosszul vagyok — suttozta — nem főzhettem.

— De nekem vacsora kell, mert éhes vagyok! — dörögte vad indulattal az ember.

A beteg asszony kinjaiban vonaglott, nem felelt a durva szavakra. *Bazsa* István pedig féktelen dühre lobbant. Haragjában az ágyhoz rohant, megrázta a szenvedő asszonyt teljes erejéből s képéből kikelve ordította:

— Lesz vacsora, vagy nem lesz!

Az asszony elájult, mire *Bazsa* István haragjában elvakultan kést rántott elő:

— Itt a kés, csinálj vacsorát kutya!

És a kést belevágta a felesége mellébe. *Az acél az asszony szívével furta keresztül s azonnali halált okozott.* A zajra berontottak a szomszédok, akik a bestiális embert ártalmatlanná tették s átadták a csendőröknek, a kik előtt *Bazsa* István bevallotta szörnyű bűnét, melynek részleteit úgy adta elő, ahogy fentebb megírtuk.

A gyilkos férjet a nagyváradi kir. ügyészség fogházába kísérték.

A kisasszony kérében.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 24.

Legyen az férj, vagy nő, ki ezt a szócskát elrebeci, képzeletében már ott látja a fiatal, vagy kevésbé fiatal embert, amint a hévtől kipirult arcával, reszkető kezekkel borul imádjába lábai elé, hogy attól is meghallja a boldogító vallomást. Eddig legalább úgy volt, hogy a férfi vallott szerelmet és a nő csak azután árulta el a szívébe jól, vagy rosszul elzárt titkot.

Ezentul azonban már másképp is lehet, legalább az amerikai *Bowlin* Lulu kisasszony példát mutat erre. A fiatal lányok, a kisasszony szerint, ezentul bevallhatják a férjnek, hogy szeretik és a férj lesz a sor szerényen elpirulva rebegni a vallomásra: beszéljen a papával. Lulu kisasszony ugyanis tizenhétéves korában erősen elhatározta magában, hogy ő csakis ahoz megy nőül, akit szeretni fog. Hanem ha valakibe szerelmes lesz, azt mindenáron — férjül veszi. Ezt könnyű volt elhatároznia, mert Lulu kisasszony kedves is volt, szép is volt, no meg százezer dollárja is volt, a papa pedig, egy pensilvániai földbirtokos, nem avatkozott leányának magánügyeibe.

A vállalkozó szellemű kisasszonyt természetesen sokan körülrajongták, de szíve nyugodt maradt. Midőn azonban *Viktor* urat, (egy hatalmas akrobata) meglátta a lovardában, — szerelmes lett bele. Ezt be is akarta a derék „izomfinak“ vallani, de az már másnap reggel a társulattal tovább ment. Mire Lulu kisasszony megtalálta a társulatot, *Viktor* ur már nem volt tagja többé, sőt az akrobataságról is lemondott, mert mint utazó könnyebben vélte megszerezni a kenyerét. Lulu kisasszony kétségbe volt esve és az egész országban kereste szerelmesét, kiről nem tudott lemondani.

Négyévi kutatás után végre Uniontownban reá akadt. Meglátta *Viktor* urat az utcán. Titokban követte őt lakásáig azután rögtön egy kis levélkét írt neki, melyben bevallotta szerelmét és kérte, hogy még aznap látogassa meg. *Viktor* urat kissé meglepte a dolog, de azért volt oly élelmes, hogy Lulu kisasszonyhoz siessen. Ez tárt karokkal fogadta és mindjárt meg is kérte kezét. A volt akrobata egy kis meggondolási időt kért, de néhány nap múlva elutogta a boldogító igent és Lulu kisasszony két hét múlva — *Viktor* neje lett. Alighogy híre futott a házasságnak, az újságírók felkeresték Lulu kisasszonyt és ő készséggel szolgált felvilágosítással.

Lesznek valószínűleg, kik azt fogják mondani, hogy szerénytelen voltam, mert bevallottam szerelmemet. De mennyivel vagyok én szerénytelenebb, mint azok a lányok, kik bálókba, fürdőbe mennek hogy férjre tegyenek szert és mindig csak azon jár az eszük: miképp akadhatna horgukra egy férfi. Szívemből sajnálom azokat a lányokat, kiket az u. n. jó nevelés álszemérmességre kényszerít.

— **A pécsi királynapok.** Pécs város törvényhatósága ma rendkívüli közgyűlést tartott, melyen Ő Felségének baranyamegyei tartózkodásának részleteiről tárgyaltak. A király szeptember 18-án érkezik Pécsre, ott megtekinti a

honvéd hadapród-iskolát, onnan a püspöki palotába hajt s ott fogadja a küldöttségeket, melynek soraiba Pécs város több törvényhatóságot meghitt. A várost a nagy napra feldisztatik, két diszes diadalkaput állítanak fel, az interurbán telefonhálózatot pedig erre az alkalomra kibővítik Eszékig s a kereskedelmi miniszter arról is intézkedett, hogy a pestvidéki állami állomások is összeköttesse. Így Péccsel egyszerre 30 város lesz telefontal összekötve. A király ugyanaznap este 6 órakor utazik el Pécsről.

— **Az ágyai tragédia évfordulója.** Hat esztendeje lesz szeptember első napjaiban, hogy *László* királyi herceget, *József* királyi herceg fiát véletlenül elsült fegyverének golyója halálra sebezte. A megrázó tragédia itt történt Aradmegyében, az *ágyai* erdőben, hol a fiatal főherceg egy vadmacskát akart azon a szerencsétlen napon leteríteni. Az ifju királyi herceget Budapestre vitték a Vörös-kereszt-kórházba, a hol szeptember 6-ikán belehalt sebébe. E szomorú nap évfordulóját minden esztendőben kegyeletes gyásszal ülték meg *László* királyi herceg szülői és testvérei. E napon reggel nyolc órakor a királyi palota Szent István templomában az idén is rekviem lesz, a melyen résztvesz *József* királyi herceg egész családjaival.

— **Laukó Albertet áthelyezték.** A hivatalos lap mai számában olvassuk, hogy a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Laukó* Albert aradi állami főreáliskolai rendes tanárt az erzsébetvárosi állami főgymnasiumhoz áthelyezte és az igazgatói teendők ideiglenes ellátásával megbízta. *Türr* Lajos dr. nagyváradi állami főreáliskolai rendes tanárt pedig e minőségében az aradi állami főreáliskolához áthelyezte. Ugy a tanári testület, mint a helyi társadalom egy nagy képzettségű, kedves, szerény modoru tagját veszíti el *Laukó* távozásával, a kit minden körben általán becsülnék és szeretnek. Különösen sokat köszönhet az ő munkálkodásának a *Kölcsey-Egyesület*, melynek reorganizálásában és fellendítésében tevékeny része van. Mint történelmi tanár, tanítványai rajongó szeretettel csüngöttek az ő vonzó, érdekes előadásain. Foglalkozott irodalommal is; a helyi lapokba törénelem tárcát írt főleg történelmi és földrajzi tárgyokról. Ámbár távozása szép előléptetéssel jár, a mennyiben igazgatói teendők ellátásával bízott meg, még is sajnálattal vesszük tudomásul, hogy ezt a derék, kiváló tanárt és régi aradi polgárt elveszítjük. *Laukó* már a közeli napokban elfoglalja új állomáshelyét.

— **A tifusz és a vízvezeték.** Mikor Aradon a tifusz vehemensebb arányban kezdett fellépni, az a gondolat terjedt el a városban, hogy tifusz-betegedések előidézője a *vízvezeteki víz*. Azóta a főorvosi hivatal által megejtett bakteriologiai vizsgálat meggyőzött arról, hogy a vízvezeték vize tiszta, egészséges, s hogy az a tifusz-betegségeket nem okozza. A vízművek részvénytársaságának igazgatósága azonban újból maga kérte a víz megvizsgálását s e kérelmet a tanács a főorvosi hivatalnak adta ki a bakteriologiai vizsgálat megejtése végett. *Posgay* Lajos dr. városi főorvos ma terjesztette be jelentését a tanácshoz. A főorvos azt mondja, hogy miután a szerződés értelmében a víz tisztaságáért a részvénytársaság felelős, az tartozzék a vizsgálatról is gondoskodni. Egyuttal arra kéri kötelezni a társaságot, hogy a vizet minden héten vesse bakteriologiai vizsgálat alá s annak eredményét a város főorvosi hivatalával közölje.

A tanács Posgay dr. előterjesztését elfogadta.

— **Bánffy báró vád alá helyezése.** *Barta* Ferenc dr. és társai, fővárosi függetlenségi polgárok ma *Percezel* Dezsőhöz, a képviselőház elnökéhez kérvényt nyújtottak be, melyben a bécsi *Neue Freie Presse* közleménye alapján kéri az országgyűlés képviselőházát, hogy *Bánffy* Dezső báró volt miniszterelnököt miniszter társaival együtt helyezze vád alá. *Barta* dr. és társai kérelmükben a vád vitelére biztosokat kérnek kinevezni, a főrendiházat pedig a miniszterek felett ítélkező bíróság alakítására felhívni.

— **Az új tizkoronás megjött.** Az osztrák-magyar bank aradi fiókintézetéhez megérkeztek már az új, violaszín tizkoronás bankjegyek, melyek a forgalomból kivonuló becsületes ötösbankot fogják helyettesíteni. Az új tizkoronásokat azonban a bank kormányzóságának szigorú rendelkezése szeptember másodika előtt nem szabad forgalomba hozni, addig tehát egy szálát sem adnak avatatlán kezekbe a violaszínű tüneményből. Szeptember másodikán azonban akinek van, fölcserélheti régi ötösét új bankóra.

— **Arad küldöttsége H.-M.-Vásárhelyen.** Megírtuk a napokban, hogy Hód-Mező-Vásárhely polgármestere meghívta Arad város törvényhatóságát új főispánjának: *Lukács* György dr.-nak szeptember hó 5-én tartandó installációjára. A tanács mai ülésén elhatározta, hogy egy háromtagú küldöttséget küld át a főispáni beiktatásra Hód-Mező-Vásárhelyre s a küldöttség tagjaiul *Institoris* Kálmán főjegyző, helyettes polgármestert, *Kristyóry* János és *Deutch* Bernáth törvényhatósági bizottsági tagokat kéri fel.

— **Kitüntetett borkereskedő.** A Karlsbadban most megtartott hygienikus, élelmiszer és italkiállításán *Domány* József aradi cs. és kir. udvari borszállítót és szőlőnagybirtokost bemutatott magyarádi és ménesi borairért a legelső díjjal: *díszoklevéllel és nagy arany éremmel* tüntették ki.

— **Kossuth Lajos nevenapja.** Az aradi polgárok kegyelettel emlékeznek meg minden évben a megdicsőült nagy hazafi névnapjáról. Osszegyűlnek ilyenkor s az emlékezés adóját hálás szavakban röjják le a legnagyobb magyar emléke iránt. E hó 26-án, hétfőn este a *Jópásztor* vendéglőben társas vacsorát tartanak, amelyen *Barabás* Béla dr. országgyűlési képviselő ünnepi beszédet fog mondani. A vacsorához részvételi jegyek előreválthatók *Fejér* Gyula, *Huzó* István, *Maresch* Gyula és *Novotny* Lajos úzleteiben.

— **Meszlényi Lajos öröke.** A csákvári kerületben, amely *Meszlényi* Lajos elhalálásával megüresedett, minden vonalon megindultak a választási mozgalmak. A szabadelpvűpárt *Talján* Vilmos pátkai földbirtokos, nyug. huszárkapitány mellett foglal állást. A függetlenségi körében nagy pártja van dr. *Horváth* Gyula budapesti ügyvédnek, odaváló birtokosnak, aki az egész megyében általános rokonszenvenek örvend.

— **Vissza az iskolába** Egy-két nap tartja még csak augusztusban a leiket s ha azok is leperegnek, azt is szépen oda helyezhetjük a néhaiak közé s reá boríthatjuk a feledés fátyolát. A vakációzás gondtalan ideje úgy elröpönt, mint az álom. A kis diákok nincsenek megelégedve eme állapotokkal. Hogy is lehetnének? Hiszen mintha még csak tegnap záródtak volna be az iskolák kapui, mintha csak tegnap fektették volna le kifáradt fejüket az édes semmittevés aranyos párnájára s imé ma már vége mindennek. Elő kell keresni a sarokból a penzióba helyezett könyveket, bucsut kell mondani a játszi, gondtalan életnek, bucsut a falunak, az ott lakó kis pajtásoknak s ismét el kell foglalni a régi helyet az iskola padjain.

Igy van ez! Változtatni nem igen lehet rajta. Szeptembernek, e csendes őszi hónapnak megérkezte egy kis forrongást, egy kis friss életet hoz a város két hónapon keresztül egyforma szürkeségű életébe. Megérkeznek a nyaralók s megérkeznek a diákok, ez a jókedvű, friss egészségű népség, hogy a csendet, rendet egy kissé felzavarja s a város lusta vérkeringését ismét a régi, friss mozgásba hozza.

— **Árpád sirjának felkutatása** tárgyában a város még a múlt év augusztus havában intézett felterjesztést, melyben kéri, hogy a további kutatásokat a kormány maga vegye a kezébe. A vallás- és közoktatásügyi miniszter most válaszolt erre a felterjesztésre és a következőket mondja: Nézete szerint, minthogy a szaktudósok véleményei ebben a kérdésben igen szétágazók türelemmel meg kell várni azt a kedvező véletlent, amely az *Árpád* sirjának helyét nyomozó kutatások számára biztosabb kiinduló pontul szolgálhat, mint a milyeneken az eddigi kutatások elindultak. Hogyha az Anonymus által képviselt tradíciónak alapja van, amely szerint Árpádot az obudai sikon temették el, akkor, úgymond a miniszter, az ezen a sikon szüntelenül folyó földmunkálatok juttathatnak majd talán az idők folyamán esetleg támpontokat egy újabb tudományos kutatás megindítására és minthogy az aquincumi múzeum vezetősége az Ó-Budán folyó földmunkálatokat állandóan szemmel kíséri, ez az intézet lesz azután is, úgy mint eddig, az az őrszem, melynek módjában lesz a fővárost arra figyelmeztetni, hogy a szóban forgó kérdést mikor kellene ismét napirendre tűzni.

— **Mennek a honvédek.** Az aradi m. kir. honvédszázalaj ma indult el az idek hadgyakorlatra. Este 7 órakor vonultak ki a városból s egyenesen *Allios*-ra mentek, onnan pedig tovább *Lugos* vidékére, hol a hadgyakorlatok bevégeződnek.

— **A kecskeméti kiállítás meghosszabbítása.** A kecskeméti kiállítást tudvalevőleg augusztus 25-én akarták bezárni. De tekintettel arra, hogy a kiállításnak sok a látogatója, másrészt, hogy *Hegedűs* miniszter személyesen is meg akarja tekinteni a kiállítást, és e végből augusztus 29-én Kecskemétre utazik, a kiállítás igazgatósága elhatározta, hogy a kiállítás tartamát augusztus 29-ig bezárólag meghosszabbítja.

— **A rekruták bevonulása.** A közös hadügy-minisztérium elrendelte, hogy a 8. és 9. hadtesthez a rekruták az idén október 14-én, a többi hadtestek csapataihoz pedig, tehát az *aradiakhoz* is, október 7-én vonuljanak be. Az egyéves önkénteseknek és a haditengerészeti rekrutáinak október elsején kell bevonulni.

— **Trust a trust ellen.** Az egész világ élénk érdeklődéssel kíséri azt a óriási harcot, melyet két hatalmas tényező: a tőke és a munka vívnak egymással Amerikában. A harcot két ember vezeti, az egyik *Morgan*, az acélgyárosok trustjának elnöke, a másik pedig *Schaffer*, az acélmunkások egyletének vezetőikára. *Morgan* az acéltrustjának ezer millió dollárba rugó tőkéje, *Schaffer* pedig 250.000 munkás felett rendelkezik feltétlenül. Az acélgyárosok egyesülete nem engedett, a munkásoké még kevésbé és megkezdődött az az óriási sztrájk, mely pártját ritkítja a munkaszünetelések annalesciben. Két óriási hadsereg áll egymással szemben: az egyik részről ezer millió dollár (5000 millió korona), a másik részen 250.000 munkás. Melyik fog győzni? Ki tudná megmondani? A sztrájk kezdete óta az acéltrust részvényei naponként átlag 210.000 dollárt, vagyis csaknem egy millió koronát veszítenek értékükből. Ugyanannyit veszítenek a munkások naponként a munkabérekben. Csak hogy a munkások megmaradnak, míg az acéltrust aránya lassankint kevesebb lesz. A munkásokat különben a „Munka lovagjai” című egyesület támogatja, mely nagy összegek felett rendelkezik. Ha a munkások kitartanak, győzni fognak a trust felett és az amerikai nép ujjongani fog, mert a trustok újabbán nagyon népszerűtlenné lettek. Érdekes

megjegyezni, hogy *Schaffer*, a sztrájk vezetője, a ki elsőrendű szónok, csak rövid idő óta munkás, azelőtt methodista hitszónok volt.

— **A politikus ezredes.** Bécsből jelentik hogy szatmárvári *Fülek* Henrik szolgálaton kívül honvédezredes meghalt tegnap hatvanhét esztendőskorában. Már évek óta Bécsben élt s ismert ember volt. A keresztény-szocialista párt minden gyűlésén teljes uniformisában meg szokott jellenni s legragaszkodóbb híve volt *Luegernek*. Egy gyűlés után adott lakomán, vagy két évvel ezelőtt, tisztot mondott *Lueger* szellemében s e miatt összeütközésbe került a katonai hatósággal. Akkoriban a magyar lapok is sokat foglalkoztak *Fülekkel*.

— **Hogyan mulatnak a főhercegek?** A *Szalón Ujság* közli ezt a kis történetet: *Pongrác* Laji, a híres kolozsvári cigány, néhai Rudolf trónörökös cigánya volt Fiumében. Abban az időben történt ez, mikor még *Stefánia* főhercegasszony szívesen időzött Abbáziában. Egy estére *Pongrác* Lajit is elvittek Abbáziába, még pedig kocsin, mert a kolozsvári cigány aperte kijelentette, hogy hat királyné kedvéért sem száll a tengerre. Mikor másnap *Laji* vizszatért Fiuméba, leült sörözni a vendéglőbe. Csakhamar melléje telepedett több tisztviselő, köztük egy erdélyi származású is, akinek régebben sokat muzsikált *Pongrác*. Ez megkérdezte:

— Hát aztan *Laji*, hogy tudnak mulatni azok a főhercegek?

— Hát instálom, — felelte *Pongrác*, — nem igen tud a mulatni egyse: ad-ad a lajbi zsebéből egy-két aranyat, annyi az egész. *De Ottóbból tudnék urat csinálni*. Ugy mulat, akár a kolozsvári nagyságos urak a *Blasiniban*.

— **Bolykott egy postamesternő ellen.** A szusz berzenkedésnek fölháborító eseteről ad hirt brassói tudósíték. A brassói postaigazgatóság *Vancsó* Ilonka postakezelőnőt kinevezte *Fekete*halomra postamesternőnek. A feketealmi szászok emiatt erősen felzudultak, mert *Jancsó* Ilona magyar nő s ők ének a magyar gyűlöletből. Nem lévén más módjuk gyűlöletük kifejezésére, elhatározták, hogy az új postamesternőnek *Fekete*halmon nem adnak lakást. Aminthogy *Jancsó* Ilona hiába keresett lakást, semmi magas árért nem akadt ember, aki bérbe adta volna a lakószobáját. Erre a zöldszász szemtelenségre a brassói postaigazgatóság most úgy felelt ha a feketealmiak a postamesternő számára nem adnak lakást, beszűnteti a feketealmi postát.

— **Századik hasmetszés.** A székesfőváros Szent-István közkórházában ritka jubileumot ünnepeltek ma dr. *Hercel* I. osztályán. Az osztály segédorvosa dr. *Lipscher* Mór ugyanis ma végezte a századik hasmetszést (laparatómiát). A műtétnél dr. *Szegvári* és dr. *Rosenfeld* aszszisztáltak. A főváros orvosi karából sokan nézték a ritka műtétet és dr. *Janny* egyetemi tanárral élükön melegen üdvözölték a jubiléant.

— **Halálozások.** Az aradi világitási és erőátviteli részvénytársaság elnök igazgatója, *Somzed* Leó mérnök, Brüsszelben ma hosszabb szenvedés után meghalt.

Röhlich Péterné született *Hirsch* Erzsébet életének 20 ik évében Aradon elhunyt.

— **Zsidóknak nem szabad pályázni.** *Vajda*-Hunyadon a hus- és borfogyasztási adók bérletére nyilvános árlejtést hirdetett a főszolgabíró ur. Az árlejtési hirdetmény, annak rendje, módja szerint lett megszerkesztve és közzétéve. A főszolgabíró ur azonban később meggondolkozott és új feltételt szabott a pályázók elé: „Zsidóknak nem szabad pályázni.” Ugyan, ugyan, kis fiók *Lueger* ur, melyik törvény alapján tüzte ki e feltételt? Nem gondolja talán, hogy jogegyenlőség idejében élünk, midőn a legutolsó zsidóknak is van annyi joga, mint a fő-fő hatalmasságu szolgabíró urnak. Annyi bizonyos, hogy ez eljárás után megérdemelné a főszolgabíró ur, hogy *Lueger* titkárának kinevezzék. Talán erre is pályázik?

— **Egy házasság akadályllya.** Minapi újságunkban hirt adunk egy nagyváradai házasságról, melyet az anyakönyvezető megpecsételt

indulóban voltam, egyszerre csak utánam fermettem. Megragadta a karomat, megtapogatta mintegy, hogy megbizonyosodjék.

Nem igaz, nem lehet! — mormogá. — Henri, Henri! Letagadja magát, — pedig ő is — ő is itt van Luzernben —

— Igazán sajnálom madame . . . — Megőrülök . . . Ez az arc! Ez a hang . . . — Behunyta szemét. — Hallod ezt a hangot, néni?

— Valóban . . . mondám zavart mosollyal.

Most hirtelen magához tért. Tjedten lépett hátra s aztán büszkén egyenesedett ki, — Bocsásson meg. Nem tudom mit beszélek. Oly zavart vagyok

— Igen, igen, sok baja volt szegény asszonynak az utóbbi időben, — dörmögé a néni anyáskodóan fogva át a derekát.

Tiszteletteljesen hajoltam meg Nem akartam tovább aikkalmatlankodni. De ahogy menni készültem, egyszerre ismét a Vera sikolyát hallottam. Hevesen beszélgettek, a néni valósággal birkozott a fiatal asszonnyal.

— Nem, nem! Látni akarom, a hangját akarom hallani még egyszer!

En megálltam és vártam. Végre a kísérlő megadóan így szólt:

— Kérem uram, legyen olyan jó . . . A grófné kéreti, maradjon még egy percig.

(Vége következik.)

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1901. évi május hó 1-től.)

Table with train routes and schedules. Columns: ARADROL (Budapest felé indult), ARADRA (Budapest felől érkeztek), Erdély felé, Erdély felől, Temesvár felé, Temesvár felől, Szeged felé, Szeged felől, Brád felé, Brád felől.

Aradi nyári szinkör.

Vasárnap, 1901. évi augusztus hó 25-én.

Délután 3 1/2 órákor, fél árákkal:

A bányarém.

Eredeti énekes néprege dalokkal és táncsal, 3 felvonásban. Írta: Vahot Imre. Zenéjét szerzte: Szerdahelyi K.

SZEMÉLYEK:

Table listing names of cast members for 'A bányarém'.

Közdete 3 és fél órákor.

Este 7 1/2 órákor, rendes árákkal:

San-Toy.

Kinál daljáték 3 felvonásban. Írták: Eduard Morton, Harry Greenbank és Adrian Rossi. Zenéjét szerzte: Sidney Jones. Fordították: Makay Emil és Fay J. Béla.

SZEMÉLYEK:

Table listing names of cast members for 'San-Toy'.

Közdete 7 és fél órákor.

NAPIREND.

Augusztus 25. Vasárnap. Róm. kath. naptár: Lajos. — Protestáns naptár: Lajos. — Görög-keleti naptár (aug. 12.): Anicét. — A nap kél 4 óra 54 perckor, nyugszik 6 óra 36 perckor. — A hold kél 3 óra 39 perckor, nyugszik délelőtt.

Augusztus 26. Hétfő. Róm. kath. naptár: Soma, Zefirin. — Protestáns naptár: Soma, Zefirin. — Görög-keleti naptár (augusztus 13.): Maxim. — A nap kél 4 óra 55 perckor, nyugszik 6 óra 34 perckor. — A hold kél 4 óra 19 perckor, nyugszik 0 óra 58 perckor.

Időjárás. Legnyomás reggel 7 órákor 764.0 milliméter, délután 2 órákor 761.4 milliméter. — Hőmérsék reggel 7 órákor 0 + 16.3, délután 2 órákor 0 + 24.6 — Szél iránya és ereje reggel 7 órákor DK 5, délután 2 órákor N. 5. — Felhőzet reggel 7 órákor félderült, délután 2 órákor félborult. — Csapadék az utóbbi 24 órában 0 milliméter.

Időjósítás. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Melegebb, sok helyütt csapadék, zivatar. Szabadságsarai emléktárgyak országos muzeuma (színház-épület 1-ss emelet.) Nyitva van mindennap délelőtt 8 órától délután 6 óráig. Belépti-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van vasár- és ünnepnapok kivéve, mindennap 11 1/2-12 1/2 óráig. Helyiség: Brekiy-muzeum helyisége melletti ülésterem.

Szeptember 1. Az aradi székely asztaltársaság közgyűlése délután 4 órákor (Vadember)

Szeptember 3. Körjegyzőválasztás Kiszindian.

Szeptember 7-9. Az aradi polgári lövészet díj-lövészete.

IDEGENEK ARADON.

— Augusztus 24. —

Vass szálloda. Widder E. Zsigmond utazó Budapest. — Báró Wasmer Antal birtokos Simánd. — Mladin György jegyző Silingya. — Bokor János utazó Budapest. — Szabó Lajos utazó Budapest. — Glück Jozsef kereskedő Budapest. — Posztoci Jonó és neje Budapest. — Neuhaus N. utazó Budapest. — Lukács Miksa utazó Budapest. — Grosz Mór utazó Budapest. — Klein Ignác utazó Bécs.

A felelős szerkesztő távollétében a szerkesztésért felelős:

Vass Géza.

NYILTTÉR.*

A mikalakai tisztviselő-telepen igen szép fekvésű

telkek

jutányos áron eladó.

Bővebbet ugyanott Goldis Kornél tulajdonosnál. 1089

Advertisement for 'Narancsvirág-Crème' by Jencs-féle. Includes an image of a woman's face and text describing the cream's benefits for skin.

Egy kényelmes feljártu padlás-magtár bérbe adandó.

Bővebbet Hirschmann Albert borkereskedőnél, Kölcsey-utca 5. sz. a. 1103

Pansió a fővárosban

uri családok leányai részére; a Központban, három iskola közelében. Tanítás tantárgyakban, nyelvekben és zenében. Iskola-látogatás esetén: a tanulmányok ismétlése. Gondos felügyelet. Kitünő ellátás.

Ajánlatok „Kellemes Otthon” jelige alatt Blockner I. hirdetési irodájába Budapest, IV. Sütő-utca 6. szám. czimzendők. 340

Egy jó családnál iskolai tanulók teljes ellátásra felvételnek.

Előny az, hogy a magyar nyelv mellett naponta a francia is gyakoroltatik. Értekezés: Vecsey-utca 5-ik szám alatti magánház.

MATTONI

ERZSÉBET SÓSFÜRDŐJE

Gyógyhely: Budapest, (Budán.)

Idény április 15-től — október 15-ig.

Kiváló gyógyhatással bír

női bajokban és altesti bántalmakban.

Rendelő orvos: Dr. POLGÁR EMIL

Egészséges fekvés. Jutányos lakások. Jó vendégfogadás. Villamos-vasút összeköttetés a fővárossal.

IGEN FONTOS

a téli ruhák, bundák, szőnyegek

biztos megóvása.

E célra csakis

Moly-pusztítókat

ajánljuk

50 fillér, 1 korona és 2 koronás dobozokban.

Svábok, Bolhák, Rusznik, Legyek, Poloskák

és más hasonló házi férgök biztos kipuisztítását hirneves

ROVAR-PORUNKKAL

lehet elérni.

30, 50, 80 és 1 korona 50 filléres dobozokban.

VOJTEK és WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése

ARADON.

A közelgő iskola idényre
ajánljuk legjobb minőségű
fehérneműinket
leányka és fiuk részére.

Az idény előrehaladottsága miatt a legújabb és legjobb
mosó krettonok, zeffirek, delain és piquék
mérsékelt árban kaphatók.

Maradékok pénteken délután félárban.

ROSENBLÜH H. és TÁRSA

Arad, Szabadság-tér és Forray-utca sarok.

Nagy választék szőnyeg-, függöny-, paplan- és matraccokban.

Gyümölcs és szőlő bor készítő gépek.

Gyümölcs és szőlő sajtók,

folytonosan ható kettős emeltyű szerkezettel,
és nyomerő szabályzóval. A munka képesség
20% nagyobb mint bármely más sajtónál.

Hydraulikus sajtók.

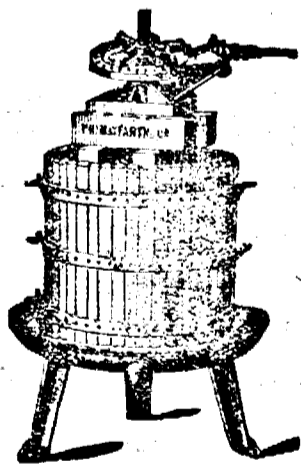
Szőlő és gyümölcs zuzók

és bogyo morzsolók.

Teljesen felszerelt

szüretelő készülékek

Szőlő és gyümölcs őrők. Aszaló készülékek
gyümölcs és főzelék aszalásra, gyümölcs-vágó
és hámozó gépek, legújabb szerkezettel szab.
önműködő „SYPHONIA” gyümölcs és szőlő-
vessző permetező.

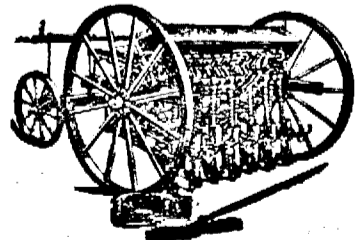

szőlő ekék.

A legjobb vetőgépek

Mayfarth Ph. és társa legújabb szerkesztű
„AGRICOLA”

(tolóvetőkerék-rendszer) vetőgépei. Min-
dennemű mag- és különböző magmennyi-
ség számára, váltókerekek nélkül, dombon
vagy síkon, a legkönnyebb járás, legna-
gyobb tartóság és mind a mellett a legol-
csóbb ár által tűnnek ki.

A lehető legnagyobb munka-, idő- és pénzmegtakarítást tesz lehetővé.
Különlegességeket széna- és szalmaprések- kézi használatra, kukorica mor-
zsolók, cséplőgépek, járgányok, gabonarosták, trieurók, ekék, hengerek és ho-
ronákban a legújabb rendszer és elismert legjobb alkotás alkalmazása mel-
lett gyártanak és szállítanak

Mayfarth Ph. és társa

cs. és kir. kir. szabadalmazott mezőgazdasági gépgyárak vasöntőek és
vashámorművek

Alapított 1872.

750 munkás.

BÉCS, II. Taborstrasse 71.

Kitüntetve több mint 400 arany-, ezüst- és bronzéremmel, az összes nagyobb
kiállításokon. — Részletes árjegyzék és elismerő levél ingyen. — Képviselek
és viszont elárúsítók kerestetnek.

844

Hidrogénvizgyógyászat 15 jegy 6 frt.
1 jegy 0.50 frt.

Villamfényfürdő csusz, (rheuma), elhi-
zottság, köszvény el-
len. — 15 jegy 15 frt, 1 jegy 1.25 frt.

Szénsavas fürdő szívbetegségek, vérszegény-
ség ideggyengeség,
meszesvérek. — 15 jegy 18 frt, 1 jegy 1.50 frt.

Moor fürdő rheuma, nőbetegségek. — 15 jegy 18
forint. 1 jegy 1.50 forint.

Svédgyógytorna görbe hátú és gyenge
gyermeknek. — Meg-
egyezés szerint.

Napfürdők direct e célra magas kerítéssel el-
különített szabad helyen. Utána lan-
gyos fürdő a betegség neve szerint,
az orvos által meghatározott fokkal.
Hatása a nap vegyi sugarainak az anyagcserét fokozó befolyá-
sában áll. Gyenge szervezetűek, idegesek, csuszosak, elhízottak
jó eredménnyel használhatják. 1 fürdő 80 kr. (a langyas fürdő
beleértve), 15 jegy 10 frt.

Belégzések Tüdő- és gégebajok.

Dr. Hecht

orvosi intézetében, Zrinyi-utca 3. sz.

A magy. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége

BUDAPEST, Váci-körút 32. szám.

Ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült
gőzcséplő-készleteit, szalmakazalózóit,

„MILLENNIUM“

3645

legújabb szerkezetű fűkaszáló-, marokrakó- és kéveköto aratógépeit,
továbbá: a szab. osztr.-magyar államvasutársaság resiczi mezőgazdasági gépgyárában készült 4 lőerejű gőzcséplő-készleteit,
Sack rendszerű, acélöntésű ekefővel ellátott ekéit, és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

Szépség és egészség.

Kinek van szeplője?

pattanás vagy bármi folt az arczán, használja a teljesen ártalmatlan Rozsnyay-féle világhírű

Serail-arczenőcsőt,

mely az arczbort rövid időn fehérré, tisztává és üdűvé teszi. Egy tégely ára 70 kr. Egy kis tégely ára 35 kr. Serail-szappan egy drb. 80 kr. Serail-hőgyör egy doboz 70 kr. Kitűnő és valódi Egeszséppan egy drb. 40 kr.

Étvágytalanság

és gyomorgyengeség gyógyítására ezrek mennek Karlsbadba holott ezt a célt itthon is elérhetik Rozsnyay M.

PEPSINBORA

használatát által, mely az emésztést elősegíti és a gyomrot rövid időn tökéletesen helyreállítja. Egy üveg ára 1 frt 20 kr., 6 üveg franco küldve 6 frt 6 kr.

A t. cz. közönség szíves figyelmébe ajánljuk, hogy mindezen készítményeink törvényesen bejegyzett védjeggyel vannak ellátva, mely az aradi szabadság-szobrot ábrázolja.

K a p a t ó i

ROZSNYAY MÁTYÁS gyógytárában Arad, Szabadság-tér.

Budapestben: Török József és dr. Egger Leo „Nádor“ gyógyszertáraiban, valamint minden magyarországi gyógyszertárban.

Váltóláz és hideglelés ellen

legbiztosabb és legkellemetesebb szer, különösen gyermekeknek, kik a keserű chinint másképp bevenni nem tudják a Rozsnyay M.-féle

Chininezukorka és Chininesokoládé

melyet a magyar orvosok és természetvizsgálók nagy gyűlése 1889-ben Fiumében pálya díjjal koszorúzott. Értéktelen hamisításoktól óvakodjunk. Mindenki csak a ROZSNYAY M.-féle pályakoszorúzott készítményt kérje és fogadja el, melynek minden egyes csomagoló papírján Rozsnyay Mátyás névaláírása olvasható.

Idegesség,

vérszegénység

és az ebből származó bajok ellen legbiztosabban hat Rozsnyay

Vasaschinabora,

mely saját természeténél fogva edes borral készítve, hatáékban minden hasonló készítményt felülmul. Egy üveg ára 1 frt 20 kr., 6 üveg franco küldve 6 frt 6 kr.

Aradi ipar- és népbank.

Ékszer-zálogosztály.

Árverési hirdetmény.

1901. évi szeptember hó 9-én d. e. 9 órakor az aradi ipar- és népbank zálogosztályában a következő számú és 1901. évi június hó végéig lejárt ékszer-, arany- és ezüst-tárgyak alapszabályunk 72. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett fognak elárvereztetni, u. m.:

2001, 2018, 2440, 2845, 3024, 3291, 3361, 3559, 3647, 3760, 3778, 3937, 4117, 4145, 4181, 4262, 4545, 4563, 4723, 4860, 4885, 4890, 5244, 5376, 5598, 5646, 5648, 5649, 5770, 5813, 5817, 5826, 5969, 6151, 6390, 6451, 6471, 6511, 6555, 6673, 6836, 6847, 6897, 6918, 6963, 7013, 7055, 7062, 7095, 7327, 7554, 7635, 7704, 7804, 7814, 7827, 7887, 7911, 7990, 7994, 8084, 8125, 8245, 8357, 8524, 8715, 8815, 8821, 8884, 9040, 9086, 9165, 9205, 9278, 9291, 9316, 9395, 9410, 9468, 9517, 9566, 9625, 9651, 9653, 9654, 9706, 9822, 9825, 10105, 10182, 10197, 10199, 10246, 10344, 10362, 10586, 10601, 10652, 10767, 10782, 10815, 18037, 10889, 11017, 11112, 11168, 11172, 11191, 11217, 11236, 11253, 11350, 11374, 11393, 11406, 11461, 11511, 11582, 11618, 11632, 11662, 11676, 11697, 11718, 11745, 11777, 11818, 11834, 11925, 11952, 12006, 12020, 12053, 12089, 12091, 12115, 12128, 12134, 12142, 12171, 12239, 12245, 12253, 12298, 12307, 12312, 12325, 12380, 12423, 12427, 12456, 12460, 12466, 12469, 12470, 12501, 12530, 12535, 12574, 12577, 12595, 12608, 12645, 12664, 12692, 12696, 12759, 12764, 12897, és 13093 mely árveréshez a venni szándékozók ezennel tisztelettel meghívhatnak.

Arad, 1901. évi augusztus hó 19-én.

1084

Az igazgatóság.

Az Arad sz. kir. város által segélyezett

ARADI ZENE-CONSERVATORIUMBAN

mint az országos magy. kir. Zeneakadémiára előkészítő iskolában (Arad, Szabadság-tér 21. sz.) a beiratások augusztus hó 28-tól szeptember 15-ig minden nap d. e. 10—12¹/₂-ig, d. u. 4—6¹/₂-ig tartatnak.

Tanítatnak mint főtanzakok: zongora, hegedű, mélyhegedű, gordonka, gordon, czimbalom, magánének és minden fuvóhangszer. Mint melléktárgyak: zeneelmélet, összhangzattan, zeneszerzés, zenetörténet, karének, kamarazene, zenekariskola és zongoraösszjáték, ugyanazon tanterv szerint, mint a magy. kir. országos Zeneakadémián Budapesten.

TANÁRI KAR:

Unger Mór, hegedű, zongora és zenekariskola.

Müttermüller József, gordonka, zongora és kamarazene.

Sperber Frigyes, hegedű, mélyhegedű, karének és összhangzattan.

Müttermüller-Lengyel Erzs, zongora és zeneelmélet.

Klein Sándorné, zongora.

Bayer-Bettelheim Ida, (felügyelőnő) zongora és zeneelmélet.

Schreyer Jakab, zongora és zongoraösszjáték.

Kiss Károly, czimbalom.

Uresch B., gordon és fuvóhangszerek.

A leendő énektanárral az igazgatóság most tárgyal.

Az intézetben a fentebb nevezettek kivül néhány segédtanár is tanít.

Tandij havonként: az alsó osztályokban 10 korona, a felső osztályokban 12 korona, fuvóhangszerekre 3 kor. Előre fizetendő.

Beiratási díj 6 korona.

Az igazgatóság figyelmeztetni kívánja saját érdekükben a növendékeket, hogy a beosztás alkalmasabb eszközölhetése végett beiratkozásra mielőbb jeleljenek.

Az igazgatóság:

1077

Unger Mór.

Müttermüller József.

Sperber Frigyes.

Eladó

50 éve fenálló élénk forgalmu vendéglő!

mely áll: nyári helyiség, befásított nagy udvar, szaletli és tekepályával, téli helyiség 3 szobából, lakás 2 szoba, konyha, éléskamara, nagy borpinczéből, szilárdan épült jó karban levő ház, betegség miatt

örök áron eladó.

Bővebbet özv. Knapp Károlyné tulajdonosnénál, Fácán-utca 7. szám. 596

Margit-Créme.

A női szépség emelésére, tökéletesítésére s fenntartására a legkitűnőbb, teljesen ártalmatlan, vegyíztiszta és zsírmennyiség nélküli készítmény.

Rövid idő alatt szünteti szepőt, májfoltot, pattanást, bőrtinkt (mitesszer) és minden más bőrbajt. Kisméltja a ráncokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is ade bájos arczszínt kölcsönöz.

Hamiltásoktól óvakodjunk. Vannak értéktelen utánzatok és hamiltások, melyek a lehetőségig hasonló alakban, kiállításban és árban kerülnek forgalomba, sőt a használati utasítás és hirdetési szöveg is az enyémnek másolata. Az ilyen utánzatoktól tessék óvakodni és csakis oly készítményeket elfogadni, melyek czimeres védjeggyel vannak lezárva. — Készítményeim a nméltóság m. kir. kereskedelmi miniszterium által 4960. sz., valamint az osztrák kereskedelmi miniszterium által 41.104. sz. védjeggyel láttattak el. Legkiválóbb orvosi tekintélyek által ajánlatnak. Felelőseget osakis az én általam forgalomba hozott készítményekért vállalok.

A Margit Crème, miként az országos m. kir. chemiai intézet és központi vegyízkísérleti állomás vizsgálatai bizonyítják, higgyant, ólmot nem tartalmaz, tehát egy teljesen ártalmatlan vegykészítmény. — Ára 50 kr., nagy 1 frt, szappan 35 kr., puder 60 kr., arczviz 50 kr., fogszappan 50 krajczár.

Üres tégelyek vissza nem vétetnek, sem meg nem töltetnek.

Gutori Földes Kelemen

gyógyszertára és vegyészeti laboratoriuma Aradon.

Hamiltásoktól óvakodjunk, osakis törvényes védjeggyel ellátott dobozok valódiak

Kapható minden gyógyszerárban és illatszerekkereskedésben.

B.-Csabai Termény- és Áruraktár

Részvénytársaság B.-Csabán.

Ajánljuk a t. termelők és kereskedőknek világos, száraz, szellős és tágas raktárhelyiségeinket

gabonák, kereskedelmi árúk és iparczikkek

beraktározására.

A raktárak befogadási képessége 80000 mmázsa és árúk be vagy kiraktározása minden hétköznapon reggel 6 órától esti 7 óráig végezhető.

A beraktározott gabonákra, kereskedelmi árúkra vagy iparczikkekre olcsó kölcsönök azonnal adnak és ez által ugy a termelők, mint a kereskedők jobb árak bekövetkeztéig a kényszereladástól megóvatnak.

Csaba vasúti állomással közvetlen vágányösszeköttetésünk van és a vasuton érkezett árúkra reexpeditió-kedvezmény nyújtatik, melynek kihasználására a t. közönséget különösen figyelmeztetjük.

Az árúk kezelése a legmondosabban és olcsó díj felszámítása mellett történik és kívánatra az árúk adás-vételét is közvetítjük. 835

Vasuton érkező árúknál czimzettként mindig a B.-Csabai Termény- és Áruraktár Részvénytársaság nevezendő meg a fuvarlevélen.

Tájékoztató felvilágosítás az áruraktári intézőségénél, továbbá B.-Csabán: a Békés-Csabai Takarékpénztár-Egyesületnél vagy Aradon: az Aradi Ipar- és Népbanknál bármikor nyerhető.

A B.-Csabai Termény- és Áruraktár Részvénytársaság Igazgatósága.

KNEFFEL KÁROLY és FIA

Arad,

Andrássy-tér

14. szám.

TELEFON

139. sz.

100 kiló

elsőrendű, darabos

bükk-faszén

bérmentve házhoz szállítva

2 frt 20 kr.

Uradalom felosztás folytán

özv. báró Schosberger Zsigmondné ő méltósága p.-sz.-tornyai uradalmában (Békésmegye) 1901. szeptember 1-én, reggeli 8 órától kezdve, önkénytes árverésen a kikiáltási áron felül legtöbbet ígérőknek el fognak adatni.

I. Angol félvér ménes 49 drb. különböző koru és nemű csikó idei választottól — 4 évesig.

II. Simmenthali jellegű tehenészet.

27 drb. 5—8 éves fejős tehen.

17 drb. előhasi üsző.

2 drb. telivér simmenthali bika.

33 drb. ezen tehenészet után származó különböző koru ökörtinó.

III. Különböző gazdasági felszerelési szeker, ekék, fogasok, hengerek, vetőgépek stb.

Pusztá-Szt.-Tornya vasutállomás 5 perc.

Orosháza vasutállomás 30 perc.

Pongrácz Jenő,

uradalmi intéző.

1100

Vérszegénység, sápadtság, ideggyengeség

ellen

biztos hatásu gyógyszer felnőttek, valamint gyermekeknél

az

Kellemes ízű! Umbertó Nem keserű!

China-vasbor.

Az Umbertó-bor China és vasat, e két leghathatósabb gyógyszert a legjobb minőségű borban feloldva kellemesen adagolva tartalmazza, mely erejénél és kellemes ízénél fogva a gyógyulást nagyban elősegíti.

Vérszegények, különösen hölgyek, sápkóros gyermekek, valamint gyöngékedők és lábadozók ne mulasszák el egyszeri kísérlettel meggyőződni e kiváló gyógybor hatásáról. — Az Umbertó China-vasbor egyszersmind gyomorerosító, sőt vérszegény betegeknek egyetlen étvágygerjesztő és kitűnően emészthető gyógyszernek bizonyult.

Egy félliteres üvegnek ára 1 frt 20 kr.

Nyilatkozat.

Tek. Hajós Árpád urnak Arad. Örömmel értesitem, hogy Umbertó china-vasbora betegeimnél, különösen ideggyengéknek, neurasthoniában szenvedőknek meglepő jó hatással volt. Szeged, 1901. február 10.

Tisztelettel

Dr. Zápory Nándor.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél Budapesten.

Délmagyarország részére egyedül

Hajós Árpád

gyógyszertárában az „Isteni gondviseléshez”

Arad, Andrássy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

* Páris 1900. GRAND PRIX. Páris 1900. *

Városi és megyei Telefon 206.	Karolina-utca 7.	Városi és megyei Telefon 206.
-------------------------------------	-------------------------	-------------------------------------

Ifj. Hagenmacher Henrik
budafok-kőbányai sörfőzde aradi sörfőraktára
ajánlja

Dr. Telbisz János kir. keresk. törv. hit. vegyész ur
által elősmert legkellemesebb üdítő és tápláló

Góliát maláta-sörét

csaját töltésű palackjaiban.

Különösen meli- és gyomorhajosok figyelmébe!

Dr. Telbisz János kir. ker. törv. hit. vegyész ur nyilatkozata:
„A Hagenmacher-féle Góliát maláta-sört vegyvizsgálatom alapján
főleg magas extrakt és maláti cukor (malitase) tartalma követ-
keztében a legkitűnőbb maláta-sörök közé sorozom.”

Kapható ma- gyobb fűszer- üzletekben.	Karolina-utca 7.	Kapható ma- gyobb fűszer- üzletekben.
---	-------------------------	---

* 1896. ÁLLAMI ARANY-ÉREM. 1896. *

Meli- és gyomorhajosok szíves figyelmébe.

Legkellemesebb üdítő és tápláló ital.

Szőlőtulajdonosok figyelmébe!

Hordók

használtak, kijavított állapotban árméltóan kap-
hatók, míg a készlet tart, alanti czégnél.

NEUMAN TESTVÉREK

ARADON. 1000

Aradi Felsőbb Leányiskola.

A nem. vallás és közoktatásügyi m. kir. minister 55,226. sz. ren-
deletével megengedte aulirotnak, hogy **Aradon** a város anyagi és
erkölcsi támogatásával

magánjellegű

felsőbb leányiskolát

alapítson, illetőleg ennek

első osztályát

f. évi szeptember hó elsején megnyissa.

A nyilvánossági jogot — mint ez ily esetben szokott lenni — a
közoktatásügyi miniszter egyelőre függőben tartja, de kilátásba he-
lyezi és az intézetnek módot nyújt arra nézve, hogy a növendékek a
tanév végén **államérvényes** bizonyítványokat kaphassanak.

Az intézetnek fejlődése, állandósítása és így nyilvánossági joggal
való felruházása annál is inkább biztosítva van, mivel Arad szab. kir.
város anyagi és erkölcsi támogatásában részesül.

A felsőbb leányiskola célja a leánynövendékeknek a
jelen társadalmi viszonyok által feltételezett és életkörülményeikre szük-
séges általános műveltséget és a műveltségnek minden luxusát kerülve,
az életben gyakorlatilag is érvényesíthető széleskörű magasabb ismer-
teket nyújtani.

A felsőbb leányiskolának **hat évfolyama** van. **A megnyitól első
osztályba** felvételtnek legkevesebb **10 éves** oly leányok, kik **az
ellemi iskola négy osztályát** sikerrel végezték. Kik ezen fokú
tanulmányokról nyilvános tanintézetektől bizonyítványt nem mutathat-
nak fel, azok **felvételi vizsgálat által** kötelesek megfelelő elő-
képzettségüket igazolni.

Az intézetbe lépő növendékek **következő díjakat** fizetnek:
Beiratási díj: (hitanyítás, könyvtár stb. kisebb kiadásainak
fedezetéül) **20 korona** egész évre.

Tandíj egész évre 120 korona, mely havi, negyedévi,
vagy félévi részletekben is fizethető.

Az év folyamán kilépő növendékek is kötelesek az egész évi tandíjat
fizetni.

Az intézet körében a rendszeres tárgyakon kívül mérsékelt díjak
mellett **francia társalgás és zeneoktatás is lesz.**

A tanártestület tagjai középiskolai tanárok és okleveles polgári
iskolai tanítónők.

A női állandó felügyeletet **ö. Sváby Pálné urnő** fogja
gyakorolni.

**Beiratkozni lehet augusztus hó 26-ikától szeptem-
ber 1-éig** bezárólag, naponként d. e. 10—12-ig egyelőre
az **Aradvárosi Felső Kereskedelmi Iskola** könyvtári
helyiségében (földszint jobbra), vagy az **igazgató magánlaká-
sán (Deák Ferenc-utca, Földes-ház II. em.) napon-
ként d. u. 2—3-ig.**

Az intézet úgy, mint az állam felsőbb leányiskoláknál, **inter-
natussal** lesz összekötve, a hol a növendékek **női felügyelet**
alatt a leg gondosabb nevelésben és ellátásban fognak részesülni. **A
teljes ellátás** (lakás, élelem, felügyelet stb.) **díja egy évre
600 korona**, a mely összeg havi részletekben előre fizetendő.

Az intézetrel kapcsolatos **leány-internatus** vezetését és
egész ellátását szintén **ö. Sváby Pálné urnő** voit szíves
elvállalja.

A felsőbb leányiskola **ötödik osztályára** szintén lehet
jelentkezni a már fentebb említett beirási idő alatt az **igazga-
tóságnál.**

Minden egyéb úgy a szülőket, mint a növendékeket érdeklő, de
itt fel nem említett részletekről felvilágosítást nyújt az igazgatóság.

Dr. Somogyi Gyula

igazgató, intézettulajdonos.

Hirdetés.

A borossebesi körjegyzői irodában
szeptember hó 1-ső napjaiban
az adóügyekben tel-
jesen jártas
segéd kerestetik.

Javadalmazása: 30 korona
havi fizetés és mosás, ágnye-
mün kívül teljes ellátás. Meg-
bizhatósága és szorgalmához
képest méltányos és megfelelő
mellékjövdelemre is számíthat.

Ajánlatok okmányolandók.

Borossebes, 1901. aug. 24.

1100 A körjegyzőség.

Eladó házak és telkek!

A Kápolna-utca 26., 27., 28.
szám alatt, urasági bérházak
építésére alkalmas

telkek és házak,
valamint a

Választó-utca 21/a számú
ház

nagy telekkel,
mely urasági konyhakertészetre
is alkalmas

egyenként vagy egészben is,

eladók.

Értekezhetni a tulajdonossal
Kápolna-utca 26—27. számú
házban. 1013

Szőlő-csomagoláshoz

szükséges papírok minden színben,
spárga, pecsétviasz, a kosarakra
akasztandó vagy ragasztandó czim-
lapok, ugyanazok czégnomással
is, a legjutányosabban kiszolgál-
tatik. 1105

BLOCH H.,

papirkereskedése, könyvnyomdája és
fényképeszeti cikkek raktára, Aradon.

Óvakodjunk utánzatoktól!

Miért

van annyi utánzat?

Mert

a valódi Eisenstädter-féle

Linoleum padló-zománc

a törv. bej. „Vaslovag” védjeggyel a leg-
jobb és legtartósabb puha padlóknak és
konyhabutoroknak bemázolására.

Az Eisenstädter-féle Linoleum padló-zománc

Bejegyzott

Védjegy

„Vaslovag”

egy óra alatt keményre
szárad, bámulatosan szép
fényvel bír és tartósság
tekintetében eddig fölülmul-
hatatlan. Nagy elterjedtsé-
généül fogva különböző ha-
sonhangzású nevek alatt
értéktelen utánzatokat hoz-
nak forgalomba, miért is
kérjen mindenki kizárólag
csak Eisenstädter-féle

„Linoleum padló-zománcot”,

a törv. bejegyzett

„Vaslovag” védjeggyel.

Eisenstädter Testvérek

lak- és festékgyára. 228

Főraktár Aradon: Steinitzer
N. czégnél.

Utánzatoktól óvakodjunk!

1104

Városi és megyei telefon 179.

Szabadalmazott hámlák.

A n. é. közönség becses figyelmébe!

Van szerencsém a n. é. közönség h. figyelmét föl hívni a legmodernebb berendezésű és a legmagasabb igényeket kielégítő

kocsi gyáramra

(Erzsébet körút)

a melyben igen előnyös árak mellett készítek és javítok mindennemű

kocsikat, (hintókat)

illetve e szakmába vágó munkákat.

Gyáramban készült mindennemű új munkákért 2 évi jótállást vállalom.

A n. é. közönség nagybecsű támogatását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

SCHAMBERGER LÁSZLÓ,

magy. kir. technológiát végzett kocsigyártó mester.

Több aranyérem és elismerő levél.

1002 Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Méltányos árak.

Egy drb. tömör fából hajlított keréktalpak.

Legizlésebb kivitelű kocsik.

Automobil és motor-kocsik.

Legtartósabb fényezés.

Kerekekre azél sínvasnak.

A párisi és londoni hygienicus kiállításokon első díjakkal kitüntetett szépitőszor a

Hajós-féle

IBOLYA-CRÉME

Bámulatos rövid idő alatt eltávolítja a szepiőt, májfoltot, bibircsot, bőrvöröséget és mindennemű arczisztátalan-ságot.

Használata által kismítja az arczon a ránczokat s ifju arczszint, a bőrnek fehérséget, gyöngédséget és üdeséget kölcsönöz és így a szépség ápolásánál eddig utolérhetetlen hatásu.

A Hajós-féle Ibolya-crème nem zsiradék és ennek következtében nappal is használható.

Ára 1 tégelynek 50 kr.

Az Ibolya-crème hatását nagyban emeli az ugyanazon szerekből készült és rendkívül kellemos illatu

Ibolya-crème szappan 35 kr.

Hajós-féle IBOLYA-TEJ

(Ezen de Violette de Hajós.) Ezen hygienicus mosóvíz az arcz, nyak, karok és kezeknek megkapó szépséget, fehérlillem és rózsaszínben ihadóklo varázss szint kölcsönöz. Egy üveg 50 kr.

A képzolhető legfinomabb és leggyöngédebb alkatrészekből álló, jól tapadó és teljesen ártalmatlan poudert az

IBOLYA-HÖLGPOR

Ára 60 kr. Kapható fehér, rózsá és crème színben. Készítményeim a párisi és londoni hygienicus kiállításokon, aranyérmekkel és díszoklevéllel lettek kitüntetve. — Sok hálaíratokkal elismerve!

Óvatodjunk hamisításoktól! Kapható a kocsik és feldolgozó

Hajós Árpád

gyógyszerháza és gyógyszerészeti laboratóriumában.

ARAD, Andrassy-tér 22 szám, a megyeházzal szemben és VOJTEK és WEISZ

Egy, a jegyzői teendőkben tökéletesen jártas

segédkerestetik

havi 50 korona és ellátás mellett.

Kurticsón, 1091. augusztus 21-én.

Szerény Sándor,

1090 jegyző.

Van szerencsém azon szülők b. figyelmét felhívni, kiknek leányai a 4 polgári osztályt végezték és azoknak tovább képeztetéséről még nem határoztak, illetve leányaiknak biztos jövőt óhajtanak teremteni, legelőszérűbben cselekedjenek, ha őket az

egyszerű és kettős

könyvvitelben

levelezés, váltójog

szép és helyesírásban

alaposan kiképeztetik és így nekik biztos keresetforrást teremtenek, minthogy manapság a női munkások mindennemű irodákban keresetnek és igen jól díjaztatnak.

Régi tapasztalattal és kipróbált kitűnő módszeremmel a fent említett tantárgyakat biztos eredménnyel tanítom, csekély díjazás mellett.

A tanítás 1. évi szeptember hó 1-én veszi kezdetét és 4-5 óráig tart. Naponta d. u. 8 és ma. vagy este 8-10-ig. hat elvételéseket elfogadok n. az. 2-2 óráig.

sz. A. Rezső

ty. utca 2. földszint

Rezső bejáratával szemben.

HOFFMANN SÁNDOR

ARAD, Színház-épület.

„A fecskehez“

Vászon és fehérneműek.

	Korona.
Rumburgi vászon (54 rőfös)	48.00—95.00
Creas és irrhoni vászon	9.50—22.00
3/4 alsó lepedő vászon méterenk.	1.30— 2.20
10/4 paplan lepedő „ „	1.60— 2.80
Törülközők méterenként	—55—90
„ duccatja	7.00—12.00
Asztali készletek 6 személyre	8.50—22.00
Női chifon, vászon és batiszt	
ingek	1.35—12.00
Női chifon Corsetta	2.00—12.00
Női alsó szoknya és nadrág	2.00— 9.00
Agyhuzat chifon vagy vászonból	16.00—85.00
Alsó lepedő darabja	2.30— 3.60
Fegyházban kötött jó harisnya	
fekete és színes 3 pár	2.00
Zsebkenő ajour széllel	4.00

Valódi „Schroll“-féle chifon gyári áron, végben vagy méterenkint.

Elvém: Nagy forgalmat olcsó és szolid árak mellett elérni.

Az összes cikkek közül minták vagy egyes darabok legnagyobb készséggel vidékre is küldetnek.

Gyermek kelegye költségvetéssel kívánatra készséggel szolgálok.

200 koronás menyasszonyi kelegye.

	Korona.
6 drb ing diszitve	21.60
6 drb hálókötös himzéssel	20.40
6 drb nadrág	19.20
3 drb alsó szoknya	13.20
12 drb zsebkenő fehér vagy színes	8.—
12 pár harisnya fekete	13.20
2 ágykészlet szépen kiállítva	28.—
6 drb nanking tollhuzat	10.60
6 drb alsó lepedő	17.20
2—6 személyre damast készlet	18.80
2 kávé teríték színes	9.20
12 drb törülköző, szépséggel	12.—
12 drb konyharuha	4.80
12 drb portörő különféle puha	5.—
2 drb nyári paplan	8.60
összesen korona	210.—
5 százalék pénztári kedvezmény	10.—
Netto összeg korona	200.—

Menyasszonyi kelegyek rendelésre 200—2000 koronáig.

Legszébb czérna csipkék és himzések nagy választékban.

Alkalmi vétel: 1 vég angol fonal 17 korona.

Városi és megyei telefon szám 10.

Alapított 1845.

Férfi-, fiu- és
gyermekruha telepe

tisztelettel ajánlja elősmert

legjobb minőségű árukat.

Nagy választék

bel- és külföldi

gyapju-szövetekből.

Mérték szerinti megrendelések BUDAPESTEN saját műhelyeimben kifogástalan kivitelben készíttetnek. 134

Telefon 457.

Alapított 1845.

Telefon 457.

Barakony község

jegyzői irodájában

egy a jegyzői teendők-
ben jártas

fiatal ember

alkalmazást nyer.

Az állás folyó évi szeptember
hó 1-én elfoglalandó.

Javadalmazása havi 40 ko-
rona, lakás és ételmezés.

Barakony, 1901. évi augusz-
tus 19-én.

Keresztes Lajos
jegyző.

1086

Salacz Gyula-utca 4-ik sz.
házban

egy II. emeleti 3 szoba, fürdő-
szoba és egyéb mellékhelyisé-
gekből álló 1101

lakás

f. é. november 1-től

kiadó.

Telefon 320.

Veszek Zálogcédulákat!!

Ékszerárnyak

Arany-, Ezüstneműek, Gyémánt és
Briliántok a legjutányosabb árban

kaphatók: 275

DEUTSCH IZIDOR

óras és ékszerésznél

ARAD, Templom-utca, Minorita-palota.

Ugyanott

tört arany, ezüst, drágakövek, bármilyen
ékszerárnyak, a legmagasabb árban meg-
vételnek vagy új tárgyakra átcsereitelnek.

Veszek Zálogcédulákat!!

Zálogtárgyak

elárverezése.

Van szerencsém a t. cz. közönség-
nek ezennel tudtul adni, hogy ugy az

Ékszerek,

mint az

ingóságok

f. é. szeptember hó 5-én.

(csütörtökön)

délelőtt 8 órakor a tekintetes városi
kapitányi hivatal egy tisztviselője jelen-
létében üzlethelyiségemben Kossuth-
utca 12. sz. azon

1901. április, május vagy június
hóban lejárt

zálogtárgyak, melyek a mai napig
sem meg nem hosszabbítottak, sem
ki nem váltattak, a legtöbbet ígérőnek
készpénzfizetés mellett el fognak adatni.

1083

Weisz Dávid.

Az iltyói uradalmi bérlőség

A Lichtenstein herceg iltyói
uradalmához tartozó 7000 hold-
nyi kedvező fekvésű és vízzel
bőven ellátott tölgy és bükkfa
erdőségben

a makkoltatást

f. évi október hó 1-től

sértés hizlalás czéljából

bérbe adja.

Közelebbi felvilágosítást nyújt
az Uradalmi bérlőség. Iltyó (Arad
megye.) 1085

Egy jó erkölcsű

fiú

tanulónak

azonnali belépésre

felvétetik.

Schönbrunn Albert

vegyeskereskedésében,

Kétegyházán.

Ugyanott f. é. október hó 1-ére

egy ügyes

fiatal segéd

alkalmazást nyerhet.

1093

500 forintot fizetek annak, aki

Bartilla fogvizének hasz-
nálata mellett, üvege 35 kr. valaha is-
mét fogfájást kap, vagy a szája büzlök.
(Csomagolásért külön 10 kr.) Bartilla A.
örökös, (E. Winkler) Wien, 19/1
Sommer-gasse 1. Kérjük mindenütt hatá-
rozottan Bartilla-féle fogvizet. Hami-
sitványok feljelentői 101 díjaztatnak. —
Kapható Aradon: Rozsnyai Mátys
gyógyszertárban Szabadság-tér. 303

Tölgy-
és bükk-mag
kiadó.

Bővebben lehet értekezhetni:
uradalomnál Walemárén posta:
Gurahoncz. 1074

TROPON tápláló és erősítő szer, a
legjobb és legolcsóbb fe-
hérsze-készítmény, kapható a következő
alakokban:

TROPON por-alakban, a hus leg-
táplálóbb része, tiszta fe-
hérsze, ételekhez keverve tápláló erejüket
sokszorososan fokozza.

VAS-TROPON egyesíti magában
a vas vértképző és
a fehérnye izomerősítő hatását. A vér-
szegénység, sápadtság, idegyöngeség leg-
jobb orvosszere.

TROPON-CACAO a legtáplá-
lóbb reggeli
ital, tiszte táplálóbb, mint a közönsé-
ges cacao, melynek legfinomabb fajtájá-
val készül.

TROPON-GYERMEK-
TÁPLISZT a legtartalmasabb és
legmegbízhatóbb gyer-
mektáplálék. Egyedül igazi pótszere az
anyatejnek. Nagy Tropon (fehérnye) tar-
talma következtében tápláló ereje nagyobb,
mint minden más tápliszte. 337-3

Kaphatók minden gyógyszertárban.

Arad és vidéke legnagyobb kizárólagos
női felöltők
árúháza.

Utazó köpenyegek

legújabb kivitelben,

selyem, batiszt, sephir

ingblousok

nagy választékban.

Alapított 1875. Jutányos árak! Telefon 238.

STERNA

Aradi nyomdászvény- és papír-nyomdaia.

vula